

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PEDAGOGICKÁ
KATEDRA MATEMATIKY, FYZIKY A TECHNICKÉ VÝCHOVY

DEKORACE DO OKEN NA 1. STUPNI ZŠ TVOŘENÁ DĚTMI
DIPLOMOVÁ PRÁCE

Lucie Špringerová

Učitelství pro základní školy, obor Učitelství pro 1. stupeň základní školy

Vedoucí práce: PhDr. Petr Simbartl, Ph.D.

Plzeň 2022

Prohlašuji, že jsem diplomovou práci vypracovala samostatně
s použitím uvedených pramenů a zdrojů literatury.

V Plzni, 25. 4. 2022

.....

vlastnoruční podpis

Poděkování patří mému vedoucímu práce panu PhDr. Petru Simbartlovi, Ph.D. za pomoc, přínosné rady, aktivní a odborný dohled. Dále bych chtěla poděkovat všem v mé rodině za velkou podporu při celém studiu, především mojí mamince za cenné poznatky z praxe.

Obsah

Úvod	1
Teoretická část	2
1 Charakteristika ročních období a tradic s tím spojených	2
1.1 Podzim	2
1.1.1 Sklizeň.....	3
1.1.2 Pouštění draků	3
1.1.3 Dušičky	4
1.1.4 Svatý Martin	5
1.2 Zima.....	5
1.2.1 Advent	6
1.2.2 Svatý Mikuláš.....	7
1.2.3 Vánoce	8
1.2.4 Masopust	9
1.3 Jaro	10
1.3.1 Velikonoce.....	10
1.4 Léto.....	12
1.4.1 Žně	13
2 Popis propojení průřezových témat RVP ZV a pracovních činností.....	14
2.1 Osobnostní a sociální výchova.....	15
2.2 Multikulturní výchova	16
2.3 Environmentální výchova	16
2.4 Propojení s náměty z praktické části	17
3 Význam výzdoby oken a parapetů ve třídě a na chodbách školy	18
Praktická část	20
4 Výrobky žáků na výzdobu oken a parapetů	21
4.1 Letní víla	21

4.2	Podzim	23
4.2.1	Kukuřice	23
4.2.2	Draci z přírodnin	25
4.2.3	Obtisk listů	26
4.2.4	Duchové	28
4.2.5	Kůň svatého Martina	30
4.3	Zima	32
4.3.1	Zimní víla	32
4.3.2	Adventní kalendář	34
4.3.3	Tupované vločky Ročník: 4. ročník	36
4.3.4	Čert, Mikuláš a anděl	38
4.3.5	Zimní městečko	40
4.3.6	Malování sněhuláci	42
4.4	Jaro	44
4.4.1	Tulipány	44
4.4.2	Filigránovní motýlci	46
4.4.3	Jarní osivo	48
4.4.4	Velikonoční vajíčka	50
4.5	Léto	52
4.5.1	Vodní a cukrový meloun	52
4.5.2	Drhaná duha	55
5	Testování na ZŠ a reflexe	57
	Závěr	60
	Resumé	61
	Seznam pramenů a literatury	62
	Seznam obrázků	64
	Seznam příloh	66

Úvod

Ke zpracování diplomové práce mi napomohla dnešní doba a praxe, kterou mám na 1. stupni základní školy. Dekorace oken a parapetů v návaznosti na roční období a tradice a zvyky spojené s nimi nám napomáhají nahlédnout více do hloubky těchto svátků, které slavíme během roku.

V našem malém městečku, kde učím, jsou rozdílní žáci, někteří nemají možnost a ani mnohdy netuší, co se za jakou tradicí a zvykem skrývá, protože je k tomu jednoduše doma nikdo nevede a pandemická situace nám k tomuto moc nenapomáhala. Je důležité v žácích rozvíjet zájem o dodržování tradic a zvyků, seznámit je i s místními zvyky, které jsou rozdílné oproti jiným okresům.

Cílem této práce je podpořit myšlení u žáků, kteří se naučí propojit pracovní činnosti s ostatními předměty a dokážou do nich vnést něco z vlastního cítění. Pomocí dekorace oken a parapetů si třídu vhodně vyzdobit a přiblížit v daném ročním období tradic a zvyků, na které z domova někteří nejsou zvyklí. Tradice a zvyky jsou předávány z generace na generaci a v dnešní uspěchané době se na ně často zapomíná. Udělat si ve třídě příjemné prostředí, do kterého se budou těšit, kde se nám bude příjemně učit, které nám vytvoří kladné klima třídy, pocit ze spolupráce a přispění na vyzdobení třídy, ve které tráví žáci spoustu času. Motivujeme žáky různorodostí materiálů a pomůcek, které používáme během tvoření. Seznamujeme je s novými technikami, materiály, pomůckami a rozvíjíme nápaditost, fantazii a originalitu v dekoraci oken a parapetů.

Teoretická část

1 Charakteristika ročních období a tradic s tím spojených

V této kapitole se zaměříme na jednotlivá roční období. V každém ročním období slavíme určité svátky, které nám připomínají po celý rok spoustu zvyků a tradic a dokážeme je přenést na okna a parapety. Je na nás, jako na učitelích, připomínat a upevňovat lidové tradice a zvyklosti. Můžeme tím docílit i díky dětem, že se prohloubí ústní lidová slovesnost i do jejich rodin mezi dospělé lidi. Toto téma lidových tradic a zvyků se dá zařadit vesměs do všech mezipředmětových vztahů. Chceme, aby žáci poznali a hlavně pochopili souvislosti spojené i s radostí těchto zvyklostí a nejen povinností dodržovat zvyky. Aby dále předávali ústní lidovou slovesnost pomocí básniček, koled, písniček i tance, říkadel, pranostik a tematickou výzdobou oken a parapetů.

1.1 Podzim

Začátek podzimu se ohlašuje podzimní rovnodenností 23. září, pokračuje v měsících říjen a listopad. Toto roční období není pro děti tak oblíbené jako třeba léto, protože končí prázdniny a začíná škola. Ale i na podzimu je krásné, jak se nám mění půvabná příroda a dává nám tolik krásných barev. Na podzim nás příroda obdarovává svými plody, které jsou nejlepší čerstvé. Máme tu čas sklizně. Ze stromů nám příroda dává dozrálé ovoce, brambory a cukrovku čeká vyorání. Slunce nám už zapadá dříve a vinohrady mají spoustu šťavnatých vinných hroznů. Vyhlížíme chladnější počasí – časté ranní mlhy nebo deště. Musíme se více oblíkat, abychom nenastydli. Silnější větry nás vylákají ven na pouštění draků. Také velkou oblibou na začátku podzimu je sbírání kaštanů a žaludů, ze kterých se pak dají vytvořit krásná zvířátka, postavičky nebo výrobky s přírodninami. Stěhovaví ptáci se připravují k odletu do teplých krajín, havrani se k nám přibližují ze severu. Čekáme první sněhové vločky. Pomalu se nachyluje adventní čas a Vánoce jsou v nedohlednu. (Šottnerová, 2006, s. 6)

Světec Svatý Václav, kterého si připomínáme na podzim, je historicky doloženou postavou. S největší pravděpodobností byl tento statečný voják narozen v posledním desetiletí 9. století. Byl synem knížete Vratislava I. a Drahomíry. Velmi vzdělaný světec, který se díky babičce Ludmile dal na křesťanskou víru. Václav měl spory s římským císařem Jindřichem I. Ptáčníkem, které vyústili válečným konfliktem – bohužel Václav prohrál. Po té musel odvádět

poplatek za mír. Protože pomáhal Čechům v bitvách, začaly o něm vznikat příběhy a legendy. Vyhlásili ho za svatého, a proto se stal patronem celé české země, ale také vinařů a sládků. (Šottnerová, 2006, s. 11)

1.1.1 Sklizeň

Dříve nebylo tolik času na dovolené a odpočinek, protože nejdůležitější potřebou bylo zajistit dostatečnou míru potravy. Možná proto je podzim poměrně chudý na lidové tradice. Všichni museli vynakládat velké úsilí, aby měli velkou úrodu, byla to velká dřina pro všechny, jak fyzicky, tak psychicky. Potřebovali hlavně dobré meteorologické podmínky. Modlili se a prosili své patrony, ke kterým se neustále obraceli. Lidé se bezpochyby těšili, až toto náročné a dlouhé období skončí. Po náročných žních – sklizeň obilovin, luskoviny, řepka, brambory, kukuřice..., byla zasloužená oslava pro všechny – to byly nejrozšířenější lidové zvyky. (Šottnerová, 2006, s. 12)

Bohatá úroda ovoce nám přináší ochutnat ho v různých podobách, především ho známe syrové. Můžeme ho usušit a získat uskladnění až několik měsíců. Nejlépe se k sušení hodí švestky, jablka, meruňky, ale i višně, třešně a borůvky. (Bestajovský, 2004b, s. 25)

I v dnešní době mají zemědělci velmi náročné toto období. Avšak ostatní lidé si mohou užívat odpočinku nebo relaxují.

1.1.2 Pouštění draků

Venku už je už chladno, sklizeň dokončená, je více času na podzimní radovánky. Fouká vítr a my můžeme vyrazit s drakem na prostorné místo, nejlépe na kopec, abychom mohli vyzkoušet kvalitu draka. Děti si mohou i draky vyrobit, ale musí dbát na správný tvar a lehkost draka, aby vzlétl. V dnešní době můžeme na obloze spatřit různorodé draky, například malé, velké, strašidelné, roztomilé, s ocasem, bez ocasu – prostě podle fantazie dětí. Pouštění draků má dlouhou tradici, která se zachovala.

Z Číny pocházejí první zmínky ze 4. století př. n. l. o pouštění draků. Z počátku bylo cílem draků, aby spojili boha a lidi. Draci také měli zahánět bouře a zastrážit nepřitele. V 19. století se s draky dělaly i pokusy. Pan Polock si nechal patentovat kočár tažený draky. Benjamin Franklin se zabýval pokusy s elektrinou a draky. Později meteorologové zkoušeli

s draky ve velkých výškách pozorovat počasí. Pouštění draků patří v našich končinách již mnoho let mezi oblíbené. Existují papíroví, plošní, krabicoví, akrobatiční a bojovní draci. Konají se různé soutěže, jaký drak dolétne nejvýš nebo o nejmenšího, největšího, popřípadě o nejhezčího nebo nejoriginálnějšího draka. (Bestajovský, 2004b, s. 35)

1.1.3 Dušičky

Památka zesnulých se u nás slaví 2. listopadu může být označována také jako Dušičky nebo svátek Všech svatých. V tento den lidé věřili a věří, že duše zemřelých se může stále objevit na zemi. V době starých Keltů, kam sahá až prapůvod tohoto svátku, se říkalo, že nový rok začíná 1. listopadu. Díky zapáleným ohňům věřili, že duše najdou cestu zpátky na zem, že je tak lépe uvidí. Chystali pro ně pohoštění, jako to bývá ještě někdy u někoho při Štědrovečerní večeři – nechají jedno místo u stolu volné. I tento svátek se neobešel bez jídla, nejčastěji se pekli rohlíky, které uvnitř schovávaly nejrůznější nádivky. Ze sladkého nesměly chybět z kynutého těsta bochánky a tvary zkřížených kostí. (Šottnerová, 2005a, s. 20)

U nás dnešní Dušičky vypadají asi všude stejně. Vzpomínáme na své blízké, kteří už mezi námi nejsou, upravujeme jejich hroby a zapalujeme jim svíčku. Můžeme také slyšet z kostelů nebo hřbitovů čtené nebo zpívané mše. Dříve podle pozemského života se věřilo, že v tento svátek mohli vyjít duše z očištnice. Tato pověra sloužila jako námět pro Karla Jaromíra Erbena v básni Svatební košile ze sbírky Kytice. Očištnice znamenal přestupnou hranici k nebi, kdy si duše mohla odpykávat nejrůznější hříchy a právě na Dušičky si od těchto starostí a útrap mohli odpočinout. Je opravdu těžké, aby žáci zcela pochopili tento svátek, je ale důležité se o něm zmínit a být připraven na nejrůznější otázky, které se v hlavách dětí občas zrodí. (Šottnerová, 2005a, s. 20)

Na druhou stranu Halloween, je pro děti jak dělaný – mohou se vyřádit. Tento svátek spojený s Dušičkami u nás dlouho tradici nemá. Jinak již dávno v keltském jazyce se původně jmenovala Samhain, což znamenalo konec léta a slavil se vždy 31. října. V tento den se obvykle čarodějnice, strašidla a duchové mstili lidem. V dnešní době se Halloween spojuje s maskami a strašidelným večerem. Symbolem tohoto svátku jsou netopýři, černé kočky, kostry, strašidla, oranžová a černá barva, čarodějnice a duchové. Převlečené děti chodí od domu k domu a žádají sladkosti, pokud je nedostanou, provádějí lidem různé žertíky – namažou kliku cukrovinkou, postříkají pistolí, hází po nich salát. Na Halloween jsou typické

vyřezávané, občas strašidelné dýně, do kterých se vloží svíčka a zapálí. Stojí před dveřmi, na zahradě nebo i doma. (Šottnerová, 2005a, s. 21)

1.1.4 Svatý Martin

Příchod zimy očekáváme každým dnem, venku přibývá tmy, dny jsou kratší, stromy jsou holé a sluníčko už tolik nehřeje. Čekáme na 11. listopadu, kdy má přijet Martin na bílém koni a dovézt sněhovou nadílku, která v nás probudí opět pozitivní náladu.

V legendě o sv. Martinovi se praví, že se narodil ve 4. století. Otec chtěl, aby se stal vojákem a tak se i stalo. Martin se projížděl na svém bílém koni a spatřil u bran promrzlého žebráka. Chtěl mu pomoci, ale měl u sebe jen červený plášť, který roztrhl a jednu polovinu mu dal na zahřátí. V noci měl vidění, zjevil se mu Kristus s polovinou jeho pláště. Odešel z vojska, schoval se před lidmi do chlívků s husami. Ty ho, ale prozradily. Přijal křest svatý. Později byl zvolen biskupem a po smrti prohlášen za svatého. Také ho uctívali jako ochránce koní a stal se patronem kovářů. Tato legenda odráží podzimní období, kdy venku už se mění počasí na chladnější a blíží se Vánoce, které v lidských srdcích hromadí lásku, štědrost a pochopení. (Šottnerová, 2005a, s. 22)

Naším zvykem na sv. Martina je doba hodovní neboli posvícenská. Symbolem jsou svatomartinské husy, protože se Martin schoval k nim do chlívků a ty ho prozradily. Všichni ve městech a vesnicích si na nich v tento čas pochutnávají. Z kynutého těsta se peče pečivo, například buchty s povídky a mákem, rohlíčky zahnuté do tvaru podkovy plněné ořechovou náplní. V příchodu jeho dne pečlivě vyhlížíme první sněhové vločky a těšíme se na první koulovačku nebo sáňkování.

1.2 Zima

Máme tady poslední měsíc v roce, ve kterém začíná po podzimu čtvrté roční období zima. „*Zimní slunovrat u nás nastává nejčastěji 21. nebo 22. prosince. Zřídka nastává i 20. prosince (nejdříve však v roce 2080) nebo 23. prosince (nejdříve v roce 2303).*“ (Kalendar365.cz, Roční období) V tento den je od nás sluníčko nejdále, den trvá pouze 8 hodin, od tohoto zimního slunovratu se začíná opět den prodlužovat. Přináší nám to naději, že nám slunce pomůže obstarat příští rok opět tak bohatou úrodu. Tento měsíc už můžeme vidět sněhové vločky častěji, počasí ale bývá nevlídné, často i prší. Naopak sněhová nadílka děti

rozveselí. Zvířátka už mají zásoby a jsou uložena k zimnímu spánku. Zima pokračuje v dalších dvou zimních měsících, v lednu a únoru. (Šottnerová, 2004a, s. 5)

V tomto ročním období máme rádi zimní sporty, na které se těšíme celý rok. Když nám počasí v posledních letech přeje, tak bruslíme na zamrzlém rybníce nebo na upravených zamrzlých kluzištích. Také hrajeme hokej, lyžujeme, snowboardujeme, provětráme se na běžkách, sáňkujeme, bobujeme nebo jen postavíme obrovského sněhuláka. *„Nemám v hlavě statistiku třeba za posledních 100 let, kolik Vánoc bylo za tu dobu na sněhu, ale míním, že je to méně než 20 procent, tedy méně než pětina,“* říká Dvořák. *„Ale za posledních 80 let mnoho takových zim nebylo. On je to trošku mýtus, vzpomeňte na ladovské Vánoce. Na jeho obrázcích spíš vidíme to, co bychom vidět chtěli, než to, co je ve skutečnosti,“* soudí Dvořák. (irozhlas.cz, Bílé Vánoce) Klima naší planety se mění a žáci neznají tu pravou zimu se spoustou sněhu v ten pravý čas. Na Vánoce jsme dlouho už nezažili sníh a ani nezažijeme.

Přes zimu slavíme svátky osob, které jsou něčím významné. Svátá Dorota slaví svátek 6. února. V legendě se praví, že to byla velmi krásná dívka, která se narodila někde v Malé Asii ve 4. století. Jedna z pranostik zní: *„Na svatou Dorotu odmeť sníh od plotu.“* (Ústní lidová slovesnost) Znamější svátek u nás je svatý Valentýn, kterého si připomínáme 14. února. Je to den zamilovaných, tento den dáváme lidem, na kterých nám záleží různá přáníčka nebo malý dáreček. Symbolem tohoto svátku jsou srdíčka a květiny v jakékoliv podobě. Posledním je svatý Řehoř 12. března. S dětmi si připomínáme známou pranostiku: *„Na svatého Řehoře čáp letí přes moře, žába hubu otevře, líný sedlák, který neoře.“* (Ústní lidová slovesnost)

1.2.1 Advent

Období adventu trvá přibližně čtyři týdny. Někdy začíná první adventní neděle v listopadu, někdy až v prosinci. Vždy nejbližší neděle ke svátku svatého Ondřeje, který ho slaví 30. listopadu. Barevný podzim už je schovaný a my se připravujeme na zimu a Vánoce. Počasí už nás donutí si vzít na sebe tu nejteplejší bundu a zapnout poslední knoflík.

Slovo advent pochází z latinského slova, v překladu znamená „příchod“. Smysl tohoto období pochází z křesťanské filosofie. Lidé, kteří věřili, se připravovali na příchod Spasitele. Křesťané dodržovali půst, rozjímání v kostele, každé ráno chodili na mše. Každý rok adventní období vyvrcholí 24. prosince. Tomuto dnu se říká Štědrý den. (Šottnerová, 2005a, s. 6)

Celý advent se nese v intenzivním duchu. Během tohoto období má svátek mnoho světců a s každým je spojený nějaký zvyk, pověra nebo praktika. Svatá Barbora má svátek 4. prosince, v tento den svobodné dívky utrhnou větvičku třešně a dají ji doma do vody, které vykvete na Štědrý den, tak se do roka vdá. O svatém Mikuláši se zmíníme v následující kapitole. Další je svatá Lucie, která se slaví 13. prosince. O ní je nejznámější pranostika: „*Svatá Lucie noci upije, ale dne nepřidá.*“ (Ústní lidová slovesnost)

Dnešní podoba adventu už se nenesení tolik v duchovním směru jako dříve. Na první adventní neděli se rozsvítí ozdobené stromečky na náměstí či návsi, často za doprovodu hudby. V adventním čase čekáme na mikulášskou nadílku, kdy děti dostávají adventní kalendáře. Než se nám ustálila tato verze adventních kalendářů, býval tento kalendář pouze uměleckým dílem. První kalendář z roku 1851 byl ručně vyrobený. „*Rakouské zemské muzeum zmiňuje rok 1903 jako rok prvního tištěného adventního kalendáře. Gerhard Lang říká, že první tištěný exemplář vyrobil v roce 1908 syn švábského farníka Gerhard Lang. Když byl dítě, jeho matka mu vyrobila adventní kalendář s 24 „Wibbele“ (malé bonbóny), které byly přilepené na kartonu. Jednalo se o první tištěný adventní kalendář, i když bez otevírání oken, publikovaný v roce 1908. Tento kalendář byl pojmenován „Vánoční kalendář“ nebo „Mnichovský vánoční kalendář“. Na začátku 20. století Lang vyrobil první adventní kalendáře s malými dvířky k otevření. Popularita adventního kalendáře se začala šířit po celém světě. Adventní kalendáře plné čokolády byly k dispozici již v roce 1958. V dnešní době je adventní kalendář - naplněný čokoládou nebo bez náplně - velmi běžný jako reklamní předmět. V tomto segmentu dominují hlavně moderní designy. Čokoládové adventní kalendáře vyrábějí hlavně výrobci cukrovinek.*“ (Oscarek.cz, Adventní kalendář) Hodně lidí chodí na adventní trhy, kde si mohou koupit vánoční stromečky, něco k jídlu a pití, hračky nebo dokoupit poslední dárečky pro radost. Na doma si koupíme nebo vyrobíme adventní věnec, na kterém jsou čtyři svíčky. Při každé adventní neděli zapálíme jednu svíčku. „*Jakýmsi měřítkem adventu jsou čtyři adventní neděle. První je „železná“, druhá „bronzová“, třetí se nazývá „stříbrná“ a poslední „zlatá“ je nejbliže Štědrému dni.*“ (Šottnerová, 2005a, s. 6)

1.2.2 Svatý Mikuláš

Tento světec, svatý Mikuláš, má svátek 6. prosince, je to historicky doložená postava. Původní jméno bylo z řečtiny Nicolaos, narodil se kolem roku 280. Stal se biskupem a podle příběhů byl velmi štědrý. Proto ho také děti milovaly, těšili se na jeho štědré nadělování

v podvečer jeho svátku. Jeho pomocníkem byl Anděl a o bujaré řádění se staral Čert nebo i jiné masky. Chodili od domu k domu a obdarovávali děti nadílkou. Zlobivé děti dostali pár metlou, brambory nebo uhlí. (Šottnerová, 2005a, s. 60, 61)

U nás chodí Mikuláš, Anděl a Čert již 5. prosince, je to v podstatě stejné jako dříve. „Podle staré lidové víry sestupuje každý rok 5. prosince navečer z nebe na zem, obchází lidské příbytky a spolu s čertem a andělem rozděljuje pamlsky a ovoce hodným dětem, stejně jako uhlí a brambory dětem zlobivým.“ (Bestajovský, 2004c, s. 10) Smysl zůstal stejný, abychom udělali dětem radost a obdarovali je něčím, co si zaslouží. Musí samozřejmě vynaložit i nějaké úsilí ony a připravit si básničku nebo písničku. Nejúčinnější pro děti je to do doby, kdy na něj skutečně věří. Přesvědčila jsem se, že i ve 4. třídě je stále většina, která neustále věří. Proto jsme si vyrobili na parapet také Mikuláše, Anděla a Čerta, abychom ty strašidelné a zlé Čerty vyplašili. Musíme si dávat pozor, aby strašení bylo přiměřené. Už jenom kostým s gumovou maskou vyvolá v dospělém člověku pocit strachu a úzkosti. Zlobivé děti chceme postrašit, ale ne jim udělat nějaké trauma. Proto místo sladkostí do pytlíčku přihazujeme uhlí, brambory, aby se děti nad sebou zamyslely, jak se chovají, že i ten Mikuláš to vidí. Po této očekávané návštěvě si děti rozbalí sladkosti, ovoce a převážně kalendáře a už se mohou pouze těšit na Vánoce. V dnešní době i uhlí jako trest ztrácí hodnotu, děti z naší školy ví, že uhlí je velmi drahé, tak i cenné a berou to spíše jako odměnu a chloubu.

1.2.3 Vánoce

Chvilku po zimním slunovratu přicházejí Vánoce. Trvají po dobu adventu, čtyř nedělí před prvním svátkem vánočním a končí na Štědrý den 24. prosince. V tento čas se kuchyní line voňavé cukroví, které se připravuje na Vánoce, kde voní vanilka. Pouštíme si tradiční lidové koledy. Doma chce mít každý naklizené, aby přiletěl Ježíšek do čistého prostředí. S dětmi připravujeme vánoční výzdobu a dekorace do oken, parapetů ve všech místnostech. Lidé nakupují dárky, aby potěšili a zahřáli u srdíčka svoje blízké něčím originálním. Naposled už zbývá jen dáreček krásně zabalit. Kouzlo Vánoc je pro děti nezapomenutelné, naklizené domovy, ozdobené stromečky, zabalené dárečky, v rodinách vládne klid, mír a pohoda. Všichni si toto období užívají společně se svou rodinou, že se zase po roce všichni sešli. (Šottnerová, 2004a, s. 6)

Abychom mohli zachovat a předávat tradice dál, musíme pochopit podstatu a smysl významu a symbolů. Vánoce ukrývají hodně symbolů. Betlém je místo, kde přišel na svět

Ježíš. Strom je jakýsi symbol věčného života. Kořeny zasahují do země, kmen symbolizuje pozemský svět a koruna sahá k obloze. Zavěšené jmelí v domě vzbuzuje lásku a štěstí. Dárky v nás mají symbolizovat vánoční obdarování. Je krásné něco dostat, ale ještě hezčí někoho obdarovat a udělat mu radost. (Šottnerová, 2004, s. 9 – 14) Při štědrovečerní večeři se nikdo nesměl od stolu zvednout, pokud ještě někdo jedl. Čekalo se, až všichni dojdí, pak se mohl od stolu zvednout už kdokoliv. Lidé věřili, že už by se na další Vánoce rodina nesešla celá pohromadě. (Bestajovský, 2004c, s. 17)

Nesmíme zapomenout na vánočku, kterou dříve pekli pekaři, doma se mohly péct až od 18. století. Měla i původní název húska nebo calta, dnes existuje také více pojmenování. Na Vánoce pečeme pečivo a děláme tradiční pokrmy. Na Štědrý den držíme půst, který končí večeří. Dnes na štědrovečerní večeři nesmí chybět bramborový salát a řízky z kapra. (Šottnerová, 2004a, s. 7)

Před Vánoci bývalo zvykem péct spoustu druhů cukroví, například perníčky, vanilkové rohlíčky, pracny, skořicové hvězdičky, kokosové kuličky, vosí hnízda... V dnešní době stále více lidí sáhne po kupovaném cukroví. *„Zájem je i o již připravená těsta. „Lidé kupují zejména ty s ořechy,“ říká Kulová a dodává, že roli v tom hraje i vysoká cena ořechů před letošními svátky.“* (Plzensky.denik.cz, Cukráři mají napilno)

1.2.4 Masopust

Je to období velmi oblíbené pro děti. Začíná vždy na Tři krále 6. ledna a končí v úterý před Popeleční středou. Určuje se jeho délka vždycky podle Velikonoc. Slovo masopust je složenina slov maso a půst. Toto nejdelší období má původ až do dob pohanských a souvisí s koncem zimního období. Je to období předjaří a nadějí na hojnou úrodu, také veselí, tance, zpěvu a hodování. (Šottnerová, 2005b, s. 33)

Na maškarní veselí se konaly především bály a karnevaly, které mají kořeny v starověkých oslavách, tzv. „bakchanáliích“. Znamenalo to oslavu na počest „Bakcha“, boha úrody, vína a veselí. (Bestajovský, 2004c, s. 35)

U nás na Chodsku je zvykem na Masopust se převléci do unikátní masky a obchází se domy s hlasitým zpěvem a bujarým tancem. Vždy je hlavní nastrojená legrační figurka představující Masopusta. Lidé mají v rukou různé řehtačky a chrastítka. Tradičním pečivem jsou masopustní koblihy, které nesmí chybět na každém Masopustu.

1.3 Jaro

„Pro rok 2021 stanovili astronomové počátek jara 10:37 dopoledne. 20. březnem bude jaro začínat až do roku 2047.“ (Rozhlas.cz, Radiožurnál) V tento den je jarní rovnodennost, kdy den a noc trvají stejně – 12 hodin. Je to nádherné roční období přílivem nových sil, naděje na dobrou úrodu, ale nepřichází náraz. Zkrátka si s námi hraje na schovávanou. Sluneční paprsky ještě nemají sílu tepla, ale ve vzduchu je cítit jarní atmosféra a čistý vzduch. Slunečné dny v nás probouzí pozitivní náladu, radost ze života a dny jsou pro nás krásnější. Po zimě se každý těší na teplíčko. Jaro se dá nazvat kouzelníkem, dokáže probudit pestrost barev a hlavně pomalu zvířátka ze zimního spánku. V tomto období se dějí v přírodě zázraky. Všechno začíná pomalu zelenat, také pole a louky, ze země vystupují první jarní květiny, na stromech a keřích raší první zelené lístky. Včelky už nám poletují v přírodě a my slyšíme jejich bzukot, ve vzduchu vidíme poletovat vlaštovky, jiříčky a slýcháváme první melodie skřivánek. Jaro už se začíná probouzet v plném proudu a vidíme všechnu tu nádheru kolem nás. Vidíme na lukách broučky, ptáci začínají stavět svá pevná hnízda a zvířata se chystají na svoji rodičovskou povinnost. Děti vybíhají ven a hledají příjemné hřejivé paprsky sluníčka. Teplé oblečení mohou vyměnit za jarní lehčí oděv a vyrazit na jarní radovánky. Pro zemědělce to znamená nový start sezóny, shon a odvést dobrou práci, aby zajistili hojnou úrodu. Na jaře se nám nevyhne stále aprílové počasí, ale tím víme, že jaro je tady a my se opět těšíme z nového ročního období. (Šottnerová, 2007, s. 6)

V dnešní době se občas stane, že si s žáky povídáme o jaru a venku nám sněží. Je to dané klimatickými změnami, které nikdo z nás neovlivní.

Kromě sněženek, tak i velké množství jarních květin čeká na první sluneční paprsky, aby se začaly probouzet ze země, kde přečkávaly zimu. Jedná se například o krokus, narcis, hyacint nebo tulipán. (Tagholmová, 2003, s. 20)

K tomuto období se vážou také známé pranostiky. „*Březen, za kamna vlezem, duben, ještě tam budem, máj, půjdem v háj.*“ (Ústní lidová slovesnost)

1.3.1 Velikonoce

„*Velikonoce se slaví vždy po jarní rovnodennosti, první neděli po jarním úplňku. Tímto způsobem stanovená neděle může být mezi 22. březnem a 25. dubnem.*“ (Šottnerová, 2004b, s. 6) Velikonoce jsou Svátky jara. Dříve se Velikonoce brali jako významnější svátek než Vánoce. Někde je to i dodnes, například ve Francii nebo v Německu. Dnes se u každého

Velikonoce berou jinak a každý slaví Velikonoce po svém. U nás v malém městě stále ještě chodí koledníci s pomlázkou po známých. Ve městech už najdeme jen zřídka někoho s pomlázkou.

V době předkřesťanské měly Velikonoce velmi silnou tradici. Byly to totiž nejvýznamnější svátky křesťanské církve. Vzpomínka na zmrtvýchvstání, umučení a vzkříšení Krista. (Šottnerová, 2004b, s. 6)

Velký půst před Velikonocemi trval 40 dní, začínal Popeleční středou a končil Božím hodem velikonočním. Poslední týden před Velikonocemi se nazývá Pašijový týden. V tomto celém období Velikonoc se lidé omezovali v jídle, ale také byl zakázaný společenský život. V tomto období panovalo několik tradic a zvyků. (Šottnerová, 2004b, s. 7)

Velikonočních symbolů je spousta, není divu, je to významný svátek. Pomlázka je jeden z prvních symbolů, bez kterých by Velikonoce nebyly. V různých krajích se také používají jiné výrazy. Jako symbol čisté oběti je beránek, který se na Velikonoce peče nebo jen jako dekorace vystaví. Zajíček je symbolem chudoby a skromnosti, přináší čokoládová vajíčka. Proto dalším symbolem jsou vajíčka. Většina z nás na tento svátek přichystává velikonoční vajíčka. Jak si ho kdo nazdobí, je na něm. Následně ho nabízíme koledníkům jako odměnu. (Šottnerová, 2004b, s. 13)

Jako na Vánoce, tak i na Velikonoce pečeme. Nejoblíbenějším pečivem byly Jidáše. Mohli mít různé tvary. Pečení beránka mazance je dodnes velkou tradicí. Existuje spousta receptů, každý má svůj rodinný a ojedinelý.

Vytvářením novodobých tradic a jistých zvyklostí musíme alespoň trošku vědět o historii a legendách, které jsou spojené s tímto svátkem. Předáváme lidové tradice a zvyklosti dál a dál, proto potřebujeme znát podstatu. Ve školách upevňujeme a dodržujeme některé z těch nejdůležitějších tradic. Žáci, kteří se s tím u svých rodin nesetkají, mohou tak dále předávat lidové tradice do svých rodin.

1.4 Léto

„První letní den 21. června se označuje jako letní slunovrat. Je to den nejdelší v roce, noc nejkratší v roce a zároveň končí jaro. Meteorologické léto začíná 1. června a zahrnuje červen, červenec a srpen.“ (Kdybude.cz, Léto) Jsou to krásné tři měsíce, kde nám štedrá příroda nabízí své hojné dary. Každý z nás se těší na plné misky čerstvých jahod, malin, třešní, rybízu, meruněk, švestek nebo broskví. Na poli vidíme, jak dozrávají polní plodiny, například kukuřice nebo slunečnice. „Slunečnice jsou nyní komerčně pěstovány po celém světě a jsou důležitou hospodářskou plodinou, především pro výrobu oleje. Slunečnice pocházejí ze Severní Ameriky a jako potravina byly využívány již původními obyvateli Ameriky.“ (Tagholmová, 2003, s. 46) Školáky čekají dva měsíce prázdniny, mají čas na letní aktivity. Nejoblíbenější je koupání v bazénu při teplých dnech. Počasí nám dovoluje chodit jen v minimálním množství oblečení. O prázdninách děti vyrážejí na tábory s různým zaměřením. Na vesnicích v létě dovádíme už od rána, kdy se brzy rozednívá, hrajeme si venku. Existuje spousta druhů sportů, jak individuální, tak kolektivní. Zkoušíme například badminton, házíme si s míčem, jezdíme na kole, koloběžce nebo bruslích. Můžeme sportovat jen pro zábavu nebo můžeme chtít dokázat i něco více. (Šottnerová, 2006, s. 6)

Rodiče dětí si vezmou dovolenou a odjíždí na dlouho očekávanou dovolenou nebo jen na výlety po našem kraji. Často se jezdí nebo létá k moři, které tady nemáme. Zde si mohou vyzkoušet různé sportovní aktivity, například surfing, kitesurfing, paddleboard, vodní lyžování... Protože noci bývají teplé, někteří odjíždí do kempů pod stan nebo stále častěji se vydávají rodiny na cesty s karavanem. V kempech jsou oblíbená šlapadla nebo lodky, které si můžeme zapůjčit. Hodně je oblíbené vodáctví, při kterém můžeme zažít spoustu dobrodružství, souvisí to s velkou připraveností kvůli bezpečnosti.

Občas se stane, že při letních měsících zaprší a jsou bouřky, ale i to příroda potřebuje pro dobrou úrodu. Na polích a na svých zahradách se suší seno, kombajny pozorujeme na polích, jak sklízí obilí. Na konci léta utichnou lesy a někteří ptáčci se chystají k odletu na jih. Avšak v lese se to začíná probouzet pro houbaře nebo při sběru borůvek, malin a ostružin na výborný lahodný koláč, který si doma upečeme. Konec léta se počasí už mění a můžeme spatřit ranní mlhy. (Šottnerová, 2006, s. 6)

Dvě světičky stojí za zmínku v letním měsíci červenec. První je svatá Marie (Maří) Magdalena, která slaví svátek 22. července. Byla to prý nádherná žena s dlouhými vlasy až na zem. Toužila po bohatství, ale nakonec hříšnice litovala svých hříchů a stala patronkou holičů.

Jedna z pověr praví: „*Kdo chtěl mít dlouhé a kvalitní vlasy, měl je stříhat v den, kdy slavila svátek tato oblíbená světice.*“ (Šottnerová, 2006, s. 8) Hned po ní 26. července slaví svátek svatá Anna. Podle legendy byla matkou Panny Marie. Mnoho chrámů a kostelů jí bylo zasvěceno. Stala se patronkou švadlen. Pranostika o svaté Anně praví: „*Svatá Anna – chladna z rána.*“ (Šottnerová, 2006, s. 9)

1.4.1 Žně

Byl to velký svátek pro celou vesnici. Pole bylo zavaleno zlatavými klasy a velmi rychle se zaplnilo zpěvem ženců a vazaček. Ženci se museli před příchodem na pole smeknout a nábožně se pokřizovat a s kosou v ruce udělali ve vzduchu kříž nad obilím. Sekáči neúnavně kosili a mohli si udělat přestávku, jen když potřebovali nabrousit nástroje nebo se nasvačit. Před vázáním se muselo třikrát otočit, aby se sklidilo šťastné, aby se žně vydařily. Bylo zvykem navečer před skončením kosení, aby sekáč zabrousil kosu. Prý, aby čert nevěděl, co se sekalo. Museli každý den pracovat, co nejdéle, dokud jim počasí přálo. „*Dožínky byly slavností spojenou s radovánkami na počest ukončení žní, při kterých se čeled' veselila na účet hospodáře.*“ Přípravy na dožínky začínaly už týden před, kdy děvčata pletla věnce, do kterých se zaplétalo ovoce, cukrovinky nebo koláče. (Bestajovský, 2004a, s. 15, 16)

2 Popis propojení průřezových témat RVP ZV a pracovních činností

V Rámcově vzdělávacím plánu Základního vzdělání se pracovní činnosti řadí do oblasti Člověk a svět práce. Tato oblast vede žáky k získávání dovedností, které budou potřebovat při volbě v budoucím povolání.

V tomto předmětu si žáci mohou vyzkoušet dovednosti pro uplatnění člověka ve společnosti. Zaměřuje se na pracovní dovednosti a návyky žáků při práci s různými materiály. Pracovní činnosti jsou také založené na spolupráci žáků a jejich fantazii, která je spojena s jejich dosavadními zkušenostmi.

V RVP ZV se pracovní činnosti na 1. stupni rozdělují na čtyři tematické okruhy – Práce s drobným materiálem, Konstrukční činnosti, Pěstitelské práce a Příprava pokrmů. Všechny čtyři tematické okruhy jsou určeny pro chlapce i dívky bez rozdílu. Zaměřují se na práci samostatnou i ve skupině. Důležitou součástí tohoto předmětu je dodržování zásad bezpečnosti a hygieny. Každý tematický okruh je rozdělen na dvě období, co se týče očekávaných výstupů u žáků.

Cílem těchto čtyř tematických okruhů je vést žáky k pozitivnímu vztahu a kvalitě práce, osvojení pracovních dovedností s různými materiály a pomůckami, cílevědomost při plnění, co nejlepšího výrobku, pochopení, že s pracovními činnostmi se setkáváme v běžném životě a rozvíjení osobnosti. (RVP ZV, 2021, s. 101)

Při práci s drobným materiálem, například papír, kartony, přírodniny, modelovací hmota, vybíráme vhodné pracovní postupy přiměřené věku. Používáme vhodné pomůcky a nástroje, které k této práci potřebujeme. Udržujeme pořádek na stole a kolem stolu, dbáme na pravidla hygieny. Některé výrobky volíme, aby vystihovaly lidové tradice a místní zvyky. Snažíme se rozvíjet u žáků jejich fantazii, tvořivost, zdokonalení v dané činnosti, samostatnost a vůli práci dokončit, co nejlépe. (RVP ZV, 2021, s. 102)

U konstrukčních činností se provádí práce se stavebnicemi. Žák by měl zvládat jednoduché montáže a demontáže. Žáky můžeme nechat pracovat podle obrázkového nebo slovního návodu, také můžeme pouze ponechat jen náčrt. I v tomto okruhu je potřeba dbát na bezpečnost. (RVP ZV, 2021, s. 103)

Pěstitelské práce začínají v prvním období pozorováním a popisováním přírody v závislosti na ročním období a pečováním o nenáročné rostliny. V druhém období žák provádí jednoduché pěstitelské činnosti, volí vhodné pomůcky, nástroje a náčiní pro práci. Rostliny pěstuje a ošetřuje podle potřeby daného druhu. Určí správné podmínky pro pěstování

pokojových rostlin, rostlin na zahradě. Rozlišuje jedovaté, chráněné, léčivé rostliny, rostliny jako drogy. (RVP ZV, 2021, s. 103)

Při přípravě pokrmů se musíme dobře orientovat v potravinách, které jsou vhodné pro konzumaci. Žáci pak dokážou vymyslet tabuli pro jednoduché stolování. Udělat nákup a umět skladovat potraviny, se kterými budu pracovat. Umět zásady slušného chování při stolování. Znat základní vybavení kuchyně a dokázat připravit jednoduchý pokrm. Stále dodržovat čistotu a hygienu v kuchyni. (RVP ZV, 2021, s. 103)

Průřezová témata se mohou realizovat samostatně, ve skupině nebo v projektových pracích.

2.1 Osobnostní a sociální výchova

Tematické okruhy průřezových témat osobnostní a sociální výchova se dělí na osobnostní, sociální a morální rozvoj.

Osobnostní rozvoj

Rozvoj schopností poznávání v pracovních činnostech žákům nabízí posilování smyslového vnímání, pozornost a soustředění při vysvětlování, zdokonalení dovednosti zapamatování.

Kreativita je velmi důležitá v pracovních činnostech, žáci mají prostor pro svoji fantazii, originalitu a cit pro detail. Je třeba dbát na správný pracovní postup, aby výrobek nebyl zcela jiný než bylo cílem. Různé a vhodné odlišnosti jsou velkým přínosem. Každý žák má schopnost vidět věci jinak, proto pro každého v představivosti znamená konečný výrobek jiný nápad. (RVP ZV, 2021, s. 126)

Sociální rozvoj

Mezilidské vztahy pečují o dobré vztahy ve třídě. Žáci svým chováním podporují dobré vztahy mezi sebou. Respektují názory ostatních, dívají se na věc očima druhého, snaží se pochopit, jak danou věc cítí jeho spolužáci.

Komunikace ve skupinových pracích je nedílnou součástí. Díky dobré komunikace, přesvědčování, jednání, vysvětlování se může skupinová práce posunout v ucelení kolektivu. Tvoříme správné a nekonfliktní klima, aby se žákům ve třídě dobře spolupracovalo a pohodlně trávilo čas. (RVP ZV, 2021, s. 127)

Morální rozvoj

Řešení problémů a rozhodovací dovednosti mohou v pracovních činnostech hrát někdy hlavní roli. Často se musíme rozhodovat, jak se dostat, k co nejlepšímu výsledku. Vyřešit problém, který nastal při pracovním postupu. Zvládnutí problému a zdokonalení se při dané činnosti, která žákům dělá obtíže. (RVP ZV, 2021, s. 127)

2.2 Multikulturní výchova

V tomto průřezovém tématu žáky seznamujeme s kulturami a hlavně tradicemi. V rozdílných tradicích si pak žáci lépe uvědomí, v čem vlastně žijí a mohou porovnat kladné i záporné rozdíly v naší kultuře a tradicích. (RVP ZV, 2021, s. 131)

2.3 Environmentální výchova

V této výchově vedeme jedince, aby pochopili vztah člověka a životního prostředí. Každý jedinec přispívá do životního prostředí, proto musí pochopit a uvědomovat si, jak je tato výchova důležitá. (RVP ZV, 2021, s. 133)

Člověk a svět práce je propojen s environmentální výchovou a realizuje se v pracovních aktivitách na životní prostředí. Žáci se dozvídají, jak umožňují různé profesní role vliv na životní prostředí. Vyhodnocujeme ekologické problémy, tím dáváme žákům větší možnost poznávat a zvyšovat zájem o důležité téma. (RVP ZV, 2021, s. 134)

Tematický okruh tohoto průřezového tématu se týká vztahu člověka k prostředí. Do tohoto okruhu spadá naše obec, ve které se zaměřujeme na řešení odpadového hospodářství, změny v přírodě v daném ročním období, ochrana životního prostředí, jak přizpůsobit naši obci ochranu zdraví, hodnotí důsledky chování lidí. (RVP ZV, 2021, s. 136)

2.4 Propojení s náměty z praktické části

V našich vybraných dekoracích na okno a parapety žáci posilují osobnostní rozvoj, kdy se musí soustředit, aby pochopili zadání a mohli pracovat samostatně. Rozvíjí každý sám svoji fantazii a kreativitu u svých dekorací. Následně se nejvíce posiluje sociální rozvoj žáků, kteří pracují ve skupinách. Musejí respektovat názor druhých a dívat se na věci ze strany druhých spolužáků.

Díky zvykům a tradicím ukazujeme žákům na našich dekoracích, jak se dozvědět více o naší kultuře, jak dodržovat a předávat zvyky a tradice dál.

V praktické části budeme s žáky pracovat s mnoha materiály. Učíme je šetřit a chránit životní prostředí. Rozvíjíme práci s odpadovým materiálem. Třídíme odpad po dokončení prací a učíme se zacházet s různými materiály.

3 Význam výzdoby oken a parapetů ve třídě a na chodbách školy

Málokdo si uvědomuje, jak na žáky působí prostředí, ve kterém se pohybují pět dní v týdnu několik hodin. Žáci vnímají své okolí velmi pečlivě, všimnou si každé změny, která se odehraje ve třídě, kterou znají či neznají. S věkem se vyvíjí ve svém rozsahu vjemové činnosti. Menší děti ve věku pět až šest let opomíjí odkazy a směry, ovšem děti mezi devátým a desátým rokem na ně dbají. Vytvářejí si nové souvislosti, opravují klamy nebo soustavné deformace. (Piaget, Inhelderová, 1997, s. 38)

Nechceme s žáky, aby nám výrobky v oknech stínily nebo překážely. Chceme, aby pohled z okna na nás působil příjemně, aby okna ladila s přírodou venku v daném období. Služby na květiny na parapetech měníme každý týden, takže každý ze třídy má na výzdobě na parapetu jistý podíl. Musí se starat o něco, co nám parapet zdobí kromě výrobků, které vytvoříme. Musí znát, jak správně se o květiny starat, aby se nám parapety neproměnily v smutný pohled z oken.

Sociální klima ve třídě je velmi důležité. Zdokonalujeme ho příjemným prostředím, který si společně třída vytvoří. Při tom musí spolupracovat, dbát na názory ostatních a naopak někdy prosadit svůj názor, když většina souhlasí.

Tematickou výzdobou k ročnímu období a zvykům dojde k lepšímu zaujetí a zapamatování si jednoduchých prvků v dané oblasti. Žáci si prohloubení tradice v ročním období, které mají několik týdnů na očích. V dalších rocích na ně vzpomínají a připomínají si, co je pro jakou tradici, zvyk a období charakteristické.

Uspokojení potřeb žáků, kteří nemají možnost doma zahlédnout například vánoční nebo velikonoční výzdobu. Může to pro ně znamenat příjemné prostředí se spojovanými svátky, o kterých se bavíme ve škole. Cítí se lépe a dokážou pocitově navázat na období, které prožíváme všichni společně.

Nešikovní žáci v této spolupráci při výzdobě oken se zapojí, mají lepší pocit, když jejich ne moc povedený výrobek je výzdobou mezi všemi. Dodají si větší sebevědomí, které se může odrážet i ve výuce v jiných hodinách. Ve skupinových pracích lépe vynikají, když jejich nápad skupina poupraví a zrealizuje. Naopak se najdou neúspěšní žáci například v českém jazyce a matematice, kteří jsou na tyto praktické věci moc šikovní. Dokonce mohou pomáhat ostatním a být tak v dané věci lepší mezi ostatními než na jiných hodinách. Jejich sebevědomí se může tímto posílit a motivovat do dalších hodin, zvedne je to, dodá odvalu a mají lepší pocit z daného dne.

Výzdoba oken nepůsobí jen na žáky uvnitř třídy, ale i na kolemjdoucí. Ti si mohou udělat představu o tom, jak moc šikovní žáci se schovávají za touto tematickou výzdobou. Procházení okolo určitě zaujme, může inspirovat k vyzdobení oken u sebe doma, zútulnit si i třeba pouze svůj pokojíček. Na někoho může výzdoba působit vesele, elegantně, na druhou stranu si někdo může říci, že výzdoba je tajemná, nepříjemná. Díky zpětné vazbě žáků se snažíme na tomto zapracovat.

Výzdobou oken a parapetů můžeme na žáky v budoucnu zapůsobit vzpomínkami, kdy se jim začne vybavovat, jak před několika lety okna spojená s tradicemi vypadala. Dokážeme v nich probudit pocit štěstí, radosti, jak to bylo hezké a příjemné prostředí.

Když máme vyzdobená okna na chodbách školy, všimne si jich více žáků v rozlišném věkovém rozdílu. Můžeme nabádat žáky, aby svá okna i parapety vyzdobili nějakou maličkostí, na které se společně podílí. Každý má jiné nápady, každého na něčem napadne něco jiného, co tomu chybí, nebo naopak, co tomu přebývá.

Některé paní učitelky na výzdobu moc nedbají a myslím si, že je to škoda. Žáci, kteří mají třídy holé a prázdné pak chodí po škole a chtějí by, aby jejich třídy byly také tematicky vyzdobené v daném ročním období. Je to škoda, protože žáci, to, co vidí každý den, si nejlépe zapamatují a přenášejí do svého osobního života.

Po pandemické situaci jsme opět obnovili ve škole s družinou vánoční a velikonoční dílničky, které se konají vždy před těmito svátky. Žáci mohou přijít s rodiči v odpoledních hodinách a vyrobit si tak svůj vánoční nebo velikonoční výrobek. Výzdoba v naší škole tím motivovala několik účastníků těchto dílniček, z čeho jsem měla velikou radost. Výrobky si dotvořili podle své fantazie a přidali jim další detaily, které nás s žáky nenapadly. Tvořili jsme také pro vánoční a velikonoční trhy nějaké dekorace do oken a na parapety, které si pak mohli žáci na škole koupit a udělat sobě nebo svým blízkým radost.

Praktická část

Praktická část je rozdělena do čtyř celků – ročních období – jaro, léto, podzim, zima. S žáky se převážně zaměříme na výzdobu oken a parapetů v jejich kmenové třídě podle ročního období s tradicemi a zvyky. Také se po domluvě s paní družinářkou pokusíme netradičně vyzdobit okna ve družině. Kvůli časové náročnosti a výběru jen žáků, kteří mají opravdu zájem. Protože se přece jen jedná o výzdobu do oken, která by ve třídě nemusela být z důvodu menších oken přijatelná.

Cílem jednotlivých ročních období bylo, aby se žáci ve svých třídách cítili dobře, aby si výzdobou připomínali, ve kterém ročním období se nachází, a které tradice v něm slavíme, zdokonalení tvořivosti u jednotlivých žáků. V některých třídách jsme s technikami pracovali poprvé, seznamovali jsme se s novým materiálem a rozšiřovali si společně obzory. Většina výrobků je tvořena jednotlivci, ale výsledná výzdoba výrobků je tvořena spoluprací celé třídy. Ve skupinové práci si žáci rozvíjeli kooperativní dovednosti, spolupracovali, podíleli se společně na jedné věci.

Většinu pracovních námětů tvořili samostatně žáci v jednotlivých třídách prvního stupně, některé výrobky jsou tvořené ve družině, kam dochází také žáci prvního až pátého ročníku. Při práci se můžou mladší žáci inspirovat prací starších žáků, kteří mají více zkušeností a mohou mladším žákům pomoci.

U každého pracovního námětu je uveden tematický celek, ročník, vyučovací cíl, motivaci, organizační formu, vyučovací metodu, mezipředmětové vztahy, pokus a pozorování, pomůcky, materiál, hodnocení, bezpečnost a hygiena, průběh hodiny, závěr hodiny a reflexe.

4 Výrobky žáků na výzdobu oken a parapetů

Aby žáci nepřišli do školy 1. září a okna nebyla chudá, nechali jsme si tam výrobek, který na nás čekal celé léto z června. Tím bychom začala jako první. Konec léta je spojen většinou se vzpomínkami na prázdniny a ročním obdobím létem se budeme zabývat jako posledním, kdy se žáci na prázdniny těší.

Parapety máme vyzdobené květinami, o které se žáci musí starat podle rozdělených služeb. Ke květinám přidáváme podle ročních období ještě jiné dekorace, které nám parapety ještě rozveselí.

4.1 Letní víla

Ročník: 3. ročník

Vyučovací cíl: Žáci si vytvoří letní výzdobu na okno, která je po celé léto aktuální.

Motivace: Letní výzdoby do oken, evokující letní atmosféru.

Organizační formy: individualizovaná, následovala práce skupinová

Vyučovací metody: praktické, názorně demonstrační

Mezipředmětové vztahy: prvouka – letní květiny, výtvarná výchova, český jazyk – čtení

Pokus a pozorování: Barevný papír se po nějakém čase na okně vybělí od sluníčka. Papír se může zmuchlat, je hořlavý, působení UV záření, pochopit vliv UV záření na naše tělo.

Nástroje, nářadí, pomůcky: tužka, nůžky, guma, izolepa, lepidlo, šablona ze čtvrtky

Materiál: barevný a bílý papír

Hodnocení: Přesný stříh podle obkreslené šablony, nalepení středu.

Bezpečnost a hygiena: Náhodné požití lepidla. Užívat pracovní podložku na lavicích. Udržovat pracovní místo v čistotě. Bezpečná manipulace s nůžkami a papírem.

Průběh hodiny:

- Podle šablony (příloha viz č. 1) si obkreslíme na barevný papír tužkou obrys květiny.
- Vystříhneme, aby nebyl vidět obrys tužkou.
- Musíme si vystříhnout dva bílé středy na jednu kytičku, které nalepíme doprostřed.
- Kdo měl hotovo, přišel za paní učitelkou a společně umístíme kytičku na okno.
- Ti nejrychlejší dostali šablonu motýlka a udělali je pro vílu vedle ruky.
- Stejně jako kytičku, akorát bez středu, pouze obkreslíme a vystříhneme.

Závěr hodiny: Paní učitelka vytvořila siluetu víly, zalaminovala a nalepila na okno. Každý žák pak vytvořil dvě kytičky, kde si pak mohl vybrat místo na okně, abychom společně vytvořily víle šaty. Zhodnotili jsme na konci hodiny tvar šatů, co je třeba upravit nebo přelepit, zda nám to skutečně připomíná léto, ke kterému neodmyslitelně patří květiny a poletující motýlci. Žáky práce velmi bavila, neboť barva a tvar šatů byl zcela na jejich společném uvážení. Posílili jsme zde komunikaci ve třídě mezi žáky, aby se dokázali i dohodnout na pestrosti barev, které volili pro vílu. Léto je rozkvetlé a plné barev.

Přepřacováno z: <https://www.hikendip.com/diy-easter-window-decorations/>

Obrázek č. 1 – Letní víla (vlastní foto)

Obrázek č. 2 – Letní víla (vlastní foto)

4.2 Podzim

Výrobky žáků začneme ročním obdobím podzimem, protože toto roční období převládá začátkem školního roku.

V tomto ročním období se zaměříme na přírodniny, které si žáci sami nasbírají, následně je pak musí umět poznat, z čeho vyrábíme výzdobu. Příroda se velmi rychle mění, zbarvují se stromy, počasí se mění a také opadávat listí. Každým rokem se časově trošku liší dozrávání přírodnin. S podzimem jsou určitě spojené tradice jako Halloween – Dušičky, příjezd sv. Martin na bílém koni. Přejít mezi podzimem a zimou je spojený s Adventem, Čerty a s přípravou na Vánoce.

4.2.1 Kukuřice

Ročník: 2. ročník

Vyučovací cíl: Žáci si vytvoří kukuřici, kterou teď vidáme na polích.

Motivace: Vyrábíme si kukuřici, která nám bude zdobit třídu jako venku na polích.

Organizační formy: individualizovaná

Vyučovací metody: praktické, názorně demonstrační, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: prvouka – zelenina, výtvarná výchova

Pokus a pozorování: Po zaschnutí s fazolemi je rulička těžší než předtím.

Nástroje, nářadí, pomůcky: nůžky, disperzní lepidlo, štětec, tempery

Materiál: papírová rulička od toaletního papíru, fazole, krepový zelený papír

Hodnocení: Lepení fazolí vedle sebe, jako má kukuřice vypadat.

Bezpečnost a hygiena: Užívat pracovní podložku na lavicích, když pracujeme s lepidlem.

Průběh hodiny:

- Otázky: K čemu nám slouží na polích kukuřice? Kdo žere kukuřici přímo z polí?
- Na ruličku nanese štětcem disperzní lepidlo a jednu po druhé fazoli přikládáme na ruličku od toaletního papíru. Vychytralí žáci si nasypali fazole na stůl a ruličku natřenou lepidlem v nich váleli. Pak postupně, kde chybělo, dolepovali po jednom.
- Pokračujeme, dokud rulička není fazolemi obalená.
- Po zaschnutí nabarvíme temperami fazole na žlutou barvu.
- Vystříháme si z krepového papíru tvar listů, které nalepíme po uschnutí na kukuřici.

Závěr hodiny: Tato práce trvala dvě vyučovací hodiny kvůli zasychání lepidla. Po nalepení fazolí byl nejnáročnější úklid, aby se třída vrátila do původního stavu a po zemi se nic neválelo. Pokračovali jsme další hodinu s natíráním a doděláváním listů. V reflexi, kdy žáci hodnotili své výrobky, tak se shodli, že bylo opravdu těžké lepit jednu fazoli vedle druhé. Ulehčení práce bylo pro některé žáky, kteří ruličky ve fazolích váleli. Tato práce všechny úplně nenadchla. Hodnotila jsem zaplněnost ruličky fazolemi. Každý měl kukuřici jinou, ale v přírodě také nemáme vše stejné. Na obrázku č. 3 vidíme dvě kukuřice vpravo, které byly opravdu tvořené šikovnými žákyněmi lepením po jedné. Nakonec se žákům podzimní výzdoba líbila, ale někteří tento druh výrobků na jemnou motoriku dále nevyhledávají. Navzájem obdivovali svoje práce, které vytvořili.

Přepřacováno z: <https://www.preschoolactivities.us/fruit-craft-idea-for-kids-3/toilet-paper-roll-corn-craft/>

Obrázek č. 3 – Kukuřice (vlastní foto)

4.2.2 Draci z přírodnin

Ročník: 4. ročník

Vyučovací cíl: Žáci dokážou určit přírodniny, které si nasbírali.

Motivace: Z vlastních nasbíraných surovin si žáci vytvoří draka, který nám bude zdobit třídu.

Organizační formy: skupinová

Vyučovací metody: praktické, názorně demonstrační, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: přírodověda – přírodniny, výtvarná výchova – malování šípku

Pokus a pozorování: Přírodniny po nějaké době uschnou a nejsou hezké jako před tím.

Nástroje, nářadí, pomůcky: karton, nůžky, tavná pistole, provázek

Materiál: přírodniny – kaštany, listy, šípek, jeřabiny, žaludy, kaštany, větvičky

Hodnocení: Správné pojmenování svých přírodnin. Provedení draka z přírodnin. Žáci museli dávat pozor, aby draka nepřetížili, aby z něho přírodniny neopadaly, když ho pověsíme na okno – společná spolupráce.

Bezpečnost a hygiena: Užívat pracovní podložku na lavicích. Udržovat pracovní místo v čistotě. Pozor na práci s tavnou pistolí – pouze pod dozorem učitele.

Průběh hodiny:

- Otázka: Jaké přírodniny jste nasbírali? Popište.
- Vystříhneme z kartonu tvar draka.
- Připevníme provázek na místo ocásku.
- Draka polepíme, aby nebyl vidět karton, klademe na draka přírodniny, tím vytvoříme obličej a další detaily.

Závěr hodiny: Žáci se shodli na tom, že není jednoduché volit přírodniny, aby drak správně držel na okně, aby z něho nepopadalo to, co na něj nalepili a co dělá draka drakem. Ve skupinové práci se opět osvědčila společná komunikace, kde si každý nemůže dělat, co chce. Žáci pracovali se zaujetím, střídání individualizované a skupinové práce v nich vzbudí pozornost, aby se každý mohl promítnout do společné práce. Vidíme, jak i žáci, kteří se moc ve třídě neprojeví, najednou chtějí přiložit ruku k dílu, když ten výrobek není na nich samotných. V říjnu jsme pozorovali změny, které se tvořily na dracích. Co se za jakou dobu scvrklo, co uschlo, co opadlo. Žáci na přelomu října a listopadu usoudili, že nejvíce drželi správně přilepené kaštany, kdežto listy uschly celkem rychle a šípek se scvrknul a nebyl po nějakém čase hezký.

Inspirováno z: <https://www.i-creative.cz/2014/09/23/sestavovani-obrazku-z-prirodnin/>

Obrázek č. 4 – Draci z přírodnin (vlastní foto) **Obrázek č. 5** – Drak z přírodnin (vlastní foto)

4.2.3 Obtisk listů

Ročník: 4. ročník

Vyučovací cíl: Žáci dokážou určit druhy listů, které si nasbírali a vylisovali.

Motivace: Správně natřený list, který se obtiskne na okno, musí být k poznání, z jakého stromu spadl.

Organizační formy: individualizovaná, skupinová

Vyučovací metody: praktické, názorně demonstrační, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: přírodověda – stromy (listy), výtvarná výchova

Pokus a pozorování: Vylisované listy se lépe obtisknou na okno, než listy nevylisované. Musíme dávat pozor při natírání listu, aby nebyl suchý a nerozpadl se nám. Při mytí oken měla každá tempera jinou struktura a šla buď lépe, nebo hůře smýt.

Nástroje, nářadí, pomůcky: tempery, voda, štetec, izolepa

Materiál: přírodniny – listy z různých stromů

Hodnocení: Správné pojmenování svých listů. Následné pojmenování listů obtisknutých na oknech. Správné použití a míchání barev podzimních listů.

Bezpečnost a hygiena: Užívat pracovní podložku na lavicích. Udržovat pracovní místo v čistotě, abychom potom neušpinili okno okolo listů.

Průběh hodiny:

- Otázky: Jaké listy jste nasbírali? Jak se správně lisují listy?
- Položíme si vylisovaný list, abychom měli připravenou stranu, kde vystupují žilky.
- Natřeme list temperou a jdeme list obtisknout na okno na vybrané místo žákem.
- Natřeme další list, jinou barvou, případně mícháme barvy a najdeme další vhodné místo, které máme na okně.

Závěr hodiny: Každý žák měl za úkol obtisknout 5 různých listů. Po dokončení jsme uznali za vhodné, že někde ještě nějaké listy schází. Když jsem se zeptala pár žáků, proč dávají ze začátku listy na jedno místo, řekli, že dělají hromadu listů. Zbytek dával listy různorodě, jako když venku například fouká vítr. Tuhle činnost, kdy si mohli temperou nazdobit okno, dělali poprvé a bylo na nich vidět, že se těší, ale zároveň znejistili, jestli opravdu mohou. Následovala otázka, kdo ty okna bude mýt? Shodli jsme se na tom, že kdo si výzdobu udělá, musí si jí umýt. Těsně před svatým Martinem jsme společně okna umyli. To mi přišlo také velmi přínosné. Žáci byli velmi spokojení, když všechna práce byla na nich. Jeden z žáků měl bohužel nějaké kvalitní tempery, které z okna nešly smýt. Pozorovali jsme i různorodost temperových barev.

Obrázek č. 6 – Obtisk listů (vlastní foto)

4.2.4 Duchové

Ročník: 4. ročník

Vyučovací cíl: Pochopení práce s odpadovým materiálem.

Motivace: Nemusím kupovat žádný materiál na vyrobení dekorace, stačí si přinést a použít odpadový materiál.

Organizační formy: individualizovaná, práce ve dvojicích

Vyučovací metody: praktické, názorně demonstrační, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: přírodověda – třídění odpadu

Pokus a pozorování: Práce s plastem, který se při neopatrné manipulaci zmáčkne. Při lepení na plast je třeba užít jiné nebo více lepidla.

Nástroje, nářadí, pomůcky: nůžky, hýbací oči

Materiál: plastová lahvička, bílý papír, vata

Hodnocení: Správná manipulace s plastem, nezmačkaný plast se správným nalepením materiálu, který tvoří ducha.

Bezpečnost a hygiena: Užívat pracovní podložku na lavicích. Udržovat pracovní místo v čistotě. Pozor na zranění o hrdlo plastu.

Průběh hodiny:

- Otázky: Jaký materiál je ještě odpadový, ze kterého lze něco vyrobit?
- Připravíme si umytou plastovou lahvičku.
- Vytvoříme si z bílého papíru ruce.
- Fixem nakreslíme obličej a přilepíme hýbající se oči.
- Vezmeme si kousek vaty a přilepíme na hrdlo plastového kelímku, vatu rozcucháme.

Závěr hodiny: Ve škole žáci dostávají v projektu „Ovoce do škol“ jogurtový nápoj, který má takovou plastovou lahvičku. Proto žáky více baví s něčím takovým pracovat, co znají. Spousta žáků si řekla, že to vyzkouší i doma. Práce nebyla nikterak náročná, dalo se s ní pěkně vyhrát. Každý si vytvořil jednoho ducha, a protože lahviček jsme měli dostatek, tak, kdo měl hotovo, vytvořil dvojici a podíleli se společně na dalším duchovi. Při společné reflexi se žáci shodli, že každý duch je opravdu úplně jiný a něčím specifický. Bylo zajímavé pozorovat, jak jednodušší práce je velmi baví a mohou se na ni více vyřadit. Připomněli jsme si tímto výrobkem svátek Halloween, v České republice Dušičky a udělali si takový strašidelný parapet, kam si každý dal svůj výrobek a společný při práci ve dvojici.

Přepřacováno z: <https://www.pinterest.com.au/pin/823384744379902269/>

Obrázek č. 7 – Duchové (vlastní foto)

Obrázek č. 8 – Duchové (vlastní foto)

4.2.5 Kůň svatého Martina

Ročník: 4. ročník

Vyučovací cíl: Využití celého materiálu, se kterým pracujeme.

Motivace: Přivolání sv. Martina tím, že mu každý vytvoří koně, na kterém přijede.

Organizační formy: individualizovaná

Vyučovací metody: praktické, názorně demonstrační, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: přírodověda – třídění odpadu, čtení – legenda o sv. Martinovi

Pokus a pozorování: Správnou manipulací čtvrtky docílíme, že kůň bude stát a nepřeváží se.

Nástroje, nářadí, pomůcky: nůžky, šablona, lepidlo, fix, barevné papíry

Materiál: čtvrtka A4

Hodnocení: Správné obkreslení podle šablony a přesný stříh. Docílení toho, aby kůň držel na parapetu jako dekorace.

Bezpečnost a hygiena: Užívat pracovní podložku na lavicích. Udržovat pracovní místo v čistotě.

Průběh hodiny:

- Otázky: Co by nemělo chybět při vyrábění koně? Co je to ohlávka? K čemu slouží?
- Podle šablony (příloha viz č. 2) obkreslíme na čtvrtku hlavu koně.
- Na modrý papír si obkreslíme šablonu hřívky (příloha viz č. 2).
- Slepíme dohromady, dokreslíme obličej a ohlávku nalepíme nebo dokreslíme.
- Ze zbytku čtvrtku vytvoříme podstavec pro hlavu koně, aby na parapetu stál.

Závěr hodiny: Práce s celou čtvrtkou byla náročná, aby si každý vytvořil ze zbytku podstavec pro koně a pouze minimum čtvrtky odstříhl. Někteří si dokonce šablonu obkreslili špatně a pak jim zbyl hodně malý kousek na podstavec. Žáci pracovali velmi pečlivě, aby se mohli pochlubit tím, že jim kůň opravdu stojí. Více práce bavila žáky, kterým kůň stál. Někteří nedokázali koně postavit, proto ho opřeli o okno. Žáci se zaujetím pozorovali 11. listopadu, zda jejich kůň se sv. Martinem přivezl sníh. Ačkoliv se to nepovedlo nikomu, dočkali jsme se sněhu až o dva týdny později – to byla radost.

Přepřacováno z: <https://www.evokace.cz/skolni-druzina-udalosti/svaty-martin-na-bilem-koni>

Obrázek č. 9 – Koně sv. Martina (vlastní foto)

Obrázek č. 10 – Koně sv. Martina (vlastní foto)

4.3 Zima

Zimu jsme poprvé přivolali 11. listopadu na sv. Martina, bohužel tento rok neúspěšně. Stejně nám oficiálně zima ještě nezačala, ale už máme prosinec – a to je zimní měsíc. Žáci se těší na sněhovou nadílku, na adventní kalendář od Mikuláše, aby mohli odpočítávat dny do jejich dlouho očekávaných Vánoc.

Když už máme venku sníh, uděláme si první výzdobu z vloček, na kterou se žáci velmi těší. Okna jsou po podzimu prázdná a chudá. Sami žáci, kteří jsou zvyklí na vyzdobená okna a parapety se chtějí podílet na výzdobě, dokonce i někteří přijdou sami s nápady.

4.3.1 Zimní víla

Ročník: 3. ročník

Vyučovací cíl: Žáci si připomenou geometrické útvary ve vystřižené vločce.

Motivace: Pojmenování zimní víly a dokázání osové souměrnosti podle jedné osy. (Vločkou si budou ve vyšších ročnících dokazovat i středovou souměrnost, o které my se zde jen zmíníme.)

Organizační formy: individualizovaná, následovala práce skupinová

Vyučovací metody: praktické, názorně demonstrační

Mezipředmětové vztahy: prvouka – skupenství látek, výtvarná výchova, český jazyk – čtení

Pokus a pozorování: Pokud ve složeném papíru přestříhneme složenou část, která nám drží tvar vločky, vločka se jednoduše po rozevření rozpadne.

Nástroje, nářadí, pomůcky: nůžky, izolepa

Materiál: čtvercový bílý papírek na poznámky (10x10 cm)

Hodnocení: Pestré tvary vloček. Důležité je, aby vločka držela pohromadě.

Bezpečnost a hygiena: Bezpečná manipulace s nůžkami a papírem. Přeložený papír se stříhá hůře než jednotlivý list.

Průběh hodiny:

- Přeložíme čtverec na trojúhelník. Tento krok ještě jednou opakujeme a vrátíme zpět.
- Jeden vrchol trojúhelníku přeložíme podle vytvořené čáry uprostřed, totéž s druhou stranou a přehneme na půl (viz příloha č. 3).
- Odstříhneme rohy, které nám přečnívají.

- Začínáme vystřihávat do složeného papíru půlkruhy, čtverce, obdélníky, trojúhelníky a jiné tvary.

Závěr hodiny: Siluetu máme zalaminovanou z předchozích let, kterou vytvořila paní učitelka. Víla má modrý korzet, aby se nám hodila do zimy. Každý si na lavici pokládal hotové vločky, je opravdu krásné, jak každý má úplně jiné a nápadité vločky. Někteří už byli zoufalí, protože se jim vločky rozpadaly. Museli začínat znovu a dalším pokusem se poučit a dělat vše pro to, aby se jim vločka nerozpadla. Samozřejmě tím, že se jim další vločka nerozpadla, je motivovalo do dalších vloček. Každý si vybral jednu vločku a posadili jsme se na koberec do kroužku. Dokázali jsme si na každé vločce osovou souměrnost – přeložili jsme si vločku na půl. Žáci lépe viděli a pochopili, jak osová souměrnost vypadá než pouze z obrázku. Následně jsme začali nalepovat vločky a tvořit šaty. Každý stihl jiný počet vloček, ale počet se pohyboval kolem 3 vloček. Po dokončení víly se žáci podílí na pojmenování. Na tabuli každý napíše jedno jméno a postupně hlasujeme, které se nám líbí nejvíce. Nakonec zvítězilo jméno Sněhulka. Nádherná hodina s propojením geometrie, která nám vytvořila výzdobu ve třídě a přivítala zimní atmosféru.

Inspirováno z: <https://www.pinterest.com.au/pin/823384744379902269/>

Obrázek č. 11 – Zimní víla (vlastní foto)

4.3.2 Adventní kalendář

Ročník: 5. ročník

Vyučovací cíl: Žák správně narýsuje o zadaném poloměru kružnici a vytvoří si tak šablonu.

Motivace: Žáci odpočítávají dny do 24. prosince podle ozdob, které si vyrobili.

Organizační formy: individualizovaná

Vyučovací metody: praktické, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: matematika – poloměr kružnice, čtení – ozdoby (baňky)

Pokus a pozorování: Barva na sklo zasychá pomalu. Barevné barvy po zaschnutí průsvítají.

Nástroje, nářadí, pomůcky: papír, kružítko, pravítko, tužka

Materiál: barvy na sklo

Hodnocení: Správné naměření poloměru kružnice.

Bezpečnost a hygiena: Bezpečně manipulovat s barvami na sklo.

Průběh hodiny:

- Otázky: Jaké mohou mít ozdoby tvar? Jak si správně naměřím poloměr kružnice? Kolik budeme muset vyrobit ozdob, abychom od 1. prosince mohli odpočítávat Vánoce? Pracoval už někdo někdy s barvami na sklo? Jak se s nimi pracuje?
- Připravíme si papír, na který narýsuji dvě kružnice, každá má poloměr 4 cm.
- Na kružnicích si doděláme úchytku na zavěšení a předkreslíme si vzory na ozdobách.
- Když máme šablony hotové, můžeme začít černou barvou na sklo obrysy, které mám na šablonách připravené a dám uschnout na topení.
- Černá barva nám schne přibližně hodinu – s vybarvováním pokračujeme další hodinu na pracovních činnostech.
- Na další hodině máme černou obrysovou barvu zaschlou, můžeme vybarvovat.
- Hotové ozdoby dáme na topení, abychom si ozdobu nezničili, než nám uschne.
- Až po zaschnutí další den začínáme lepit ozdoby.
- 1. prosinec = 1 ozdoba, 2. prosinec = 2 ozdoby...

Závěr hodiny: Na okně pod ozdobami máme adventní věnec, který nám říká, kolik svíček máme momentálně zapálených na adventním věnci. Ne každý má doma mít možnost adventní věnec, proto i takovou papírovou formou si zapalujeme svíčky podle adventních nedělí. Opět spousta z žáků pracovala s barvami na sklo poprvé, ale všichni to zvládli, není to nic těžkého. Někteří si stěžovali, že je bolí ruka, jak musí barvu tlačit z tuby. Tak si ruku procvičil a

pokračoval dále. Každý si vyrobil svoje originální ozdoby, kterými jsme odpočítávali dny do Vánoc. Losovali jsme, v jakém pořadí budou žáci na okno lepit svoje ozdoby, aby se nehádali. Končili jsme 20. prosince v pondělí, kdy nám hořely už všechny čtyři svíčky. Na konci dne jsme dolepili poslední čtyři ozdoby (viz šablona č. 4), aby byly připravené na Štědrý den. Žáci opět ukázali svoji fantazii a následně projevíli zájem a radost celý prosinec se věnovat tomuto tématu, na který se všichni moc každý rok těšíme.

Obrázek č. 12 – Adventní kalendář 10. prosince (vlastní foto)

Obrázek č. 12 – Adventní kalendář 20. prosince (vlastní foto)

4.3.3 Tupované vločky Ročník: 4. ročník

Vyučovací cíl: Žák správně provádí techniku tupování. Dokáže vyjmenovat výhody a nevýhody tupování.

Motivace: Vyzkoušení nové techniky – tupování.

Organizační formy: individualizovaná

Vyučovací metody: praktické, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: přírodověda – skupenství vody

Pokus a pozorování: Technika tupování nám vytvoří zvláštní strukturu tempery na okně.

Nástroje, nářadí, pomůcky: raznička (sněhová vločka), houbička na nádobí

Materiál: čtvrtka, bílá tempera

Hodnocení: Pečlivě vytvořená šablony. Pravidelná struktura tempery na vločce.

Bezpečnost a hygiena: Správná manipulace s razničkou. Udržujeme ruce i houbičku suché a čisté, abychom si vločku nepokazili.

Průběh hodiny:

- Otázky: Čím můžeme tupování provádět? Kde a kam by se hodila technika tupování?
- Paní učitelka žákům předvede na okně na jedné vločce, jak se správně tupuje.
- Každý si připraví čtverec ze čtvrtky 7x7 cm.
- Půjčí si razničku a doprostřed si vyrazí sněhovou vločku, tím má připravenou šablonu (šablona viz č. 5), pokud ji má správně připravenou, ukáže paní učitelce a může pokračovat dál.
- Na houbičku si dáme z tuby bílou temperu, přiložíme kamkoliv na okno šablonu a tupujeme tvar sněhové vločky.
- Dáváme si pozor, abychom neušpinili okno okolo šablony.
- Pokud máme na okně temperou pokrytou celou vločku, šablonu sundáme z okna a vidíme výslednou vločku.

Závěr hodiny: Zhodnotili jsme rozmístění vloček z dálky. Přistoupili jsme s žáky blíže a kontrolovali jsme pravidelnou strukturu vloček, každý se postavil ke svým. Někdo stihl tři někdo pět vloček, ale museli být někde u sebe, aby se nám lépe hodnotily. Žáci si vzpomněli, že ve třetí třídě při výtvarné výchově štětcem také tupovali, ale nevěděli, že se takto technika nazývá. Až teď jsme se společně zamysleli nad touto technikou. Tato technika se hodně vyskytuje na zdech. Řekli jsme si výhody a nevýhody. Z výhod zaznělo pokrytí nerovné

plochy a krásná struktura oproti rovným tahům se štětcem. Hlavně bychom se do vločky rovnými tahy nedostali, tupováním se pokryl každý kout vločky. K nevýhodám se jeden žák přidal s tím, že by nechtěl tupovat takhle celou místnost i větší houbičkou, také se do všeho nehodí. Zhodnotili jsme, co by se dalo zlepšit a co se nám naopak velmi povedlo. Žáci byli spokojeni se svojí prací, která nám nádherně vyzdobila zimní třídu.

Obrázek č. 14 – Vločky (vlastní foto)

Obrázek č. 15 – Vločka (vlastní foto)

4.3.4 Čert, Mikuláš a anděl

Ročník: 4. ročník

Vyučovací cíl: Žáci si vyzkouší práci se sklenicí, která není obvyklá. Žáci si zopakují slovní zásobu na čerty, Mikuláše a anděla.

Motivace: Při rozsvícení svíčky se nám rozsvítí a vynikne obličej postav.

Organizační formy: skupinová

Vyučovací metody: praktické, názorně demonstrační, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: přírodověda – třídění odpadu, čtení – sv. Mikuláš

Pokus a pozorování: Sklo je křehký materiál, práce s ním musí být opatrná. Tuhé lepidlo drží lépe na sklenici než tekuté.

Nástroje, nářadí, pomůcky: nůžky, lepidlo v tubě, svíčka

Materiál: zavařovací sklenice, barevné papíry

Hodnocení: V každé skupině nesmí chybět základní prvky u čerta, Mikuláše a anděla. Správně volené barvy. Správné pojmenování postavy.

Bezpečnost a hygiena: Pracovat se sklem opatrně, aby se nerozbilo. Pracuji nad lavicí, kde mají pracovní podložku. Se zapalovačem manipuluje pouze učitel a nikdy nehoří svíčka, když tam učitel není.

Průběh hodiny:

- Otázka: Bude lepidlo držet na skle? Jaké prvky nesmí chybět na třech postavách?
- Vytvoříme si z barevného papíru obličej a vlasy čerta, Mikuláše a anděla.
- Po vytvoření lepíme na sklenici.
- Na konci vložíme svíčku do zavařovací sklenice.

Závěr hodiny: Žáci se rozdělili do skupin po šesti, vyšlo nám to akorát do dvou skupin. V každé skupině se ještě roztřídili do menších skupinek po dvou a každá dvojice dostala jednu sklenici. Každá šestičlenná skupina nakonec odevzdala čerta, Mikuláše a anděla. Žáci se krásně doplňovali, komu co ještě chybí na jeho postavě. Posílili jsme ve třídě komunikaci mezi žáky a sami si vyzkoušeli, že není jednoduché ve skupince se podřídit nebo naopak si prosadit svůj správný názor. Druhý den ráno, když bylo ještě šero, paní učitelka zapálila svíčky a pod dohledem pedagogického dozoru svíčky hořely během první hodiny. Žáky zaujalo, jak jejich výrobek zapálená svíčka ještě posunula o něco výš, bylo vidět nadšení, které si sami vyrobili. Připomněli jsme si tradici, kdy chodí čert, Mikuláš a anděl. Zopakovali,

co všechno nesmí chybět čertovi, Mikulášovi a andělovi. My tvořili pouze obličej, ale i z toho museli žáci vědět, co má každý za svůj prvek, aby byl poznat.

Přepřacováno z: <https://www.maxikovakuchynka.cz/vesele-svicinky/>

Obrázek č. 16 – Čert, Mikuláš a anděl – bez svíčky (vlastní foto)

Obrázek č. 17 – Čert, Mikuláš a anděl – osvětlené svíčkou (vlastní foto)

4.3.5 Zimní městečko

Ročník: 4. ročník

Vyučovací cíl: Žáci si vyzkouší práci se dřevem a malování na dřevo.

Motivace: Jak dřív lidé pracovali bez brusek, pouze pomocí vlastní síly při práci se dřevem.

Organizační formy: individualizovaná

Vyučovací metody: praktické, názorně demonstrační

Mezipředmětové vztahy: přírodověda – struktura dřeva, výtvarná výchova

Pokus a pozorování: Při nerovnoměrném šmirglování je povrch dřeva nerovný. Měkkost a tvrdost dřeva.

Nástroje, nářadí, pomůcky: tempery, paletka, štětce různých velikostí, ubrus, zástěra, voda, smirkový papír

Materiál: dřevěné domečky

Hodnocení: Správně opracované dřevo. Čistota barev, které byly zvolené na domeček.

Bezpečnost a hygiena: Dáváme pozor na povrch naší kůže při smirkování.

Průběh hodiny:

- Každý si vybere svůj tvar domečků a smirkový papír.
- Začínáme svůj domeček opracovávat, aby byl hladký a dalo se na něj nanést barvu.
- Temperami nanášíme barvu na domeček.
- Počkáme, až nám zaschnou barvy na domečku, mezitím si vyměníme vodu za čistou, abychom pak dodělali bílou barvou detaily.
- Hotový domeček dáme uschnout a vystavíme na parapet.
- Některé domečky stály, některé byly nerovnoměrné a držely pouze opřené o okno.

Závěr hodiny: Každý umístil na parapet svůj domeček, někdo ho umístil přímo vedle druhého. Někdo argumentoval, že je tam mezi domečky ještě místo na procházení. Někteří se dokonce trefil do stejných barev. Přesvědčila jsem se, že stále červená barva evokuje v dětech střechu. Žáci se dotazovali, kde se dají sehnat takové dřevěné domečky. Všechno jsem jim vysvětlila, že je opět odpadový materiál, tentokrát z našeho baráku, který stavíme, že není nutné vždy vše vyhodit nebo spálit. Vypadalo to, že opracovávali dřevo poprvé, ujišťovali se, jestli opravdu na to mohou malovat. Když jsme čekali, až nám zaschne podklad, žáci si sami vymysleli, že si tohle zimní město pojmenují. Padlo několik návrhů, nakonec se většina shodla na městě Hostouňov, když jsme z Hostouně.

Inspirováno z: <https://www.fynesdesigns.com/gingerbread-house-christmas-wood-ornaments/>

Obrázek č. 18 – Městečko Hostouňov (vlastní foto)

Obrázek č. 19 – Domečky (vlastní foto)

4.3.6 Malování sněhuláci

Ročník: 3.–5. ročník (družina)

Vyučovací cíl: Žák vyjmenuje charakteristické rysy pro sněhuláka a namaluje ho.

Motivace: Žáci si vyzkouší pracovat s větší plochou oproti rozměrům A4 nebo A3.

Organizační formy: individualizovaná

Vyučovací metody: praktické, názorně demonstrační, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: výtvarná výchova – zima, čtení – sněhulák

Pokus a pozorování: Při malování na okno musíme barvy dobře naředit, aby nám nestékaly z oken dolů. Pozorujeme, jak barva průsvítá. Při překrývání barev musíme počkat, až nám spodní vrstva zaschne.

Nástroje, nářadí, pomůcky: paletka, štětce různých velikostí, zástěra, voda

Materiál: tempery, bílá malířská barva

Hodnocení: Žák si vybere a sněhulákovi namaluje alespoň dva z pěti vyjmenovaných charakteristických rysů.

Bezpečnost a hygiena: Při práci na parapetu dbám na bezpečnost, abych nespádl. Dávám pozor, abych si na svislé ploše nesmazal již nakresleného sněhuláka.

Průběh hodiny:

- Otázky: Co nesmí sněhulákovi chybět? (tři koule, čepice, mrkev, oči, pusa, koště, hrnec, knoflíky...)
- Každý si vybere jedno okno, na kterém bude pracovat.
- Na paletku si nanese barvy, které bude potřebovat.
- Někdo si nejdříve připravil na papír náčrtek, jak by si ho představoval, z okna něco smýt by bylo složitější, aby si nesmyli již namalovanou část.
- Malujeme sněhuláka podle své fantazie, ale musíme se stále držet charakteristických prvků, které jsme si stanovili.
- Při vybarvování bílou použijeme malířskou barvu – je dobře smyvatelná.

Závěr hodiny: To, co se žákům ve družině povedlo na okna, obdivoval každý. Byla to dobrovolná práce žáků, kteří o to opravdu měli zájem. Sami žáci chodili a byli nadšení ze své práce. Dokonce i spolužáci práci chválili. Sněhuláci nám hezky průsvítali a nebránili v průchodu světla do třídy. Zhodnotili jsme jednotlivé sněhuláky, ale nakonec na to nahlíželi jako na společně namalované sněhuláky. Jeden bez druhého by byli smutní.

Obrázek č. 20 – Sněhuláci (vlastní foto)

Obrázek č. 21 – Sněhuláci (vlastní foto)

4.4 Jaro

Na konci února a v březnových dnech už pomalu společně vyhlížíme první jarní kytičky – sněženky, narcisky a tulipány. Všichni se těšíme po krásné zimě na jaro, které nám přinese více tepla pomocí slunečních paprsků.

Sundáme zimní výzdobu, protože nás čeká nová výzdoba oken a parapetů. Není nic lepšího, než začít nějakou jarní květinou se zajímavou technikou.

4.4.1 Tulipány

Ročník: 4. ročník

Vyučovací cíl: Žáci si seznámí s vitráží a vytvoří si jeden průsvitný tulipán do okna.

Motivace: Jarní výzdoba oken jako v kostele.

Organizační formy: individualizovaná

Vyučovací metody: praktické

Mezipředmětové vztahy: přírodověda – jarní květiny, výtvarná výchova, český jazyk – čtení

Pokus a pozorování: Barevné fixy na folii lépe vyniknou na okně než položené na stole. Přenesení stínu nepravé vitráže na zem.

Nástroje, nářadí, pomůcky: fixy, špičaté nůžky, tužka, šablona tulipánu (viz příloha č. 6), laminátor, izolepa

Materiál: černý papír A4, laminovací fólie

Hodnocení: Vystříhnutí podle šablony, vybarvování do vynechaného místa, použití barev.

Bezpečnost a hygiena: Fixy jsou na folii smyvatelné, proto dbáme zvýšené opatrnosti, abychom si rukou nemazali obrázek a neušpinili se. Bezpečná manipulace s nůžkami. S laminátorem pracuji pouze pod dohledem učitele.

Průběh hodiny:

- Na černý papír A4 si přiložíme šablону a obkreslíme tužkou.
- Vystříhneme podle obkreslené šablony a snažíme se, aby tužka nebyla vidět.
- Vystřižené obrysy tulipánu vložíme do laminovací fólie a zalaminujeme.
- Chvilku (1 minutu) počkáme, než fólie zchladne.
- Vybarvujeme fixami zbylou průhlednou plochu folie různými barvami.

Závěr hodiny: Nepravé vitráže jsme si dali před sebe na jednu lavici tou stranou, na kterou jsme malovali, abychom se nám to neobtisklo na lavici. Každý sám zhodnotil, jestli použil vhodné a dost barev. Následně jsme nepravé vitráže nalepili na okno, každý měl tulipán natočený na jinou stranu, podle toho, jakou stranu na vybarvování si vybral. Sledovali jsme, jak nám sluníčko změnilo barvy. Ze zelené se stala žlutá, z červené růžová. Když slunce svítilo, tak se nám naše nepravé vitráže objevili ještě na zemi, kde je žáci mohli pozorovat také (viz šablona č. 7). Zjistili jsme, že každý má jiné fixy, jinak se zbarví a jinak drží na fólii. Žáci byli s prací spokojeni, když se nám to takhle povedlo. Můžeme říct, máme okna vyzdobená jako v kostele.

Inspirováno z: <https://www.promaminky.cz/kreativni-dilna/obrazky-pranicka-pohlednice-aj-266/jarni-vitraz-922>

Obrázek č. 22 – Tulipány (vlastní foto)

Obrázek č. 23 – Tulipány (vlastní foto)

4.4.2 Filigránoví motýlci

Ročník: 4. ročník

Vyučovací cíl: Žáci si vyrobí motýlky na okno pomocí průsvitných výstřižků.

Motivace: Navození jarní atmosféry ve třídě. Seznámení s termínem filigrán.

Organizační formy: individualizovaná, následovala práce skupinová

Vyučovací metody: praktické, názorně demonstrační, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: přírodověda – zvířata, výtvarná výchova, český jazyk – čtení

Pokus a pozorování: Papír se snadno roztrhne, když se snažíme vystříhnout nějaký menší tvar uvnitř motýlka.

Nástroje, nářadí, pomůcky: tužka, nůžky – velké i špičaté, guma, šablona ze čtvrtky (příloha viz č. 8), laminátor, izolepa

Materiál: barevný papír, laminovací fólie

Hodnocení: Neměla by být vidět tužka, která nám pomohla vystříhnout motýlka podle šablony. Stříhání uprostřed motýlka.

Bezpečnost a hygiena: Bezpečná manipulace s nůžkami a papírem. S laminátorem pracujeme pouze pod dohledem učitele.

Průběh hodiny:

- Otázky: Slyšel někdy někdo už výraz filigrán? Kde bychom se s ním mohli setkat podle předlohy paní učitelky?
- Podle šablony si obkreslíme na vybraný barevný papír tužkou obrys motýlka.
- Vystříhneme, aby nebyl vidět obrys tužkou.
- Přiložíme zpět šablonu a obkreslím si tvary uvnitř nebo si mohu udělat svoje podle své fantazie bez šablony.
- Pomocí špičatých nůžek vystříhnu uvnitř, dávám opět pozor, aby nebyla vidět tužka.
- Hotového motýlka vložím do laminovací fólie a zalaminujeme.
- Počkám minutu, než vychladne a obstříhnu okolo přibližně půl centimetru.

Závěr hodiny: Společně jsme na konci hodiny rozvrhli, kam jakého motýlka nalepíme. S větším odstupem jsme koukali na okno a udělali jsme si myšlenkovou mapu se slovem JARO. Bylo vidět, že nám jednoduchá výzdoba s motýlky naladila na správnou jarní vlnu. Objevila se slova – teplo, zvířátka, sluníčko, stromy, sněženky, narcisky, práce na zahradě, Velikonoce. Krásná výzdoba nám prosvítila naši třídu, když zasvítilo správně sluníčko. Žáci

zhodnotili svoje práce jako zdařené a ne moc náročné, abychom měli třídu hezky tematicky vyzdobenou. Někteří nesouhlasili, kdo má problémy s manipulací s nůžkami, tak pro něj práce byla náročnější. Ještě, když museli vystřihávat malými nůžkami detaily. Hůře na tom byli i leváci, kteří neměli špičaté nůžky pro leváky a museli se s tím nějak popasovat. Nakonec se snažili být všichni pečliví a tak výzdoba vypadala moc hezky. Někde bychom našli menší nepřesnost ve stříhu, ale v celkovém vzhledu jsme se shodli, že to do očí nebije a může to tak být. Každý motýlek také není stejný.

Inspirováno z: <https://www.napadyproanicku.cz/tvoreni-s-detmi/jaro/385-motyl-na-okno>

Obrázek č. 24 – Motýlci (vlastní foto)

4.4.3 Jarní osivo

Ročník: 2. ročník

Vyučovací cíl: Žáci si vypěstují ve svém upraveném kelímku osivo.

Motivace: Pozorování, jak rychle osivo poroste.

Organizační formy: individualizovaná

Vyučovací metody: praktické, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: prvouka – pěstování, matematika – měření, čtení - Jaro

Pokus a pozorování: Musíme osivo zalévat, aby rostlo a neuschlo. Osivo v kelímcích na parapetu pod topením roste rychleji. Tempera nepřebarví potištěné kelímky. Řeřicha byla vidět dříve než pšenice. Řeřicha má menší semínka.

Nástroje, nářadí, pomůcky: tempery, paletka, štětec, samolepící mrkací oči, lepidlo, modelovací drátky, barevný papír

Materiál: kelímek od jogurtu, zemina, semínka řeřichy a pšenice

Hodnocení: Starání se o svůj kelímek s osivem, aby vyrostl.

Bezpečnost a hygiena: Uklizené svoje místo na lavici, na které je ubrus. Dávat pozor na kelímky, některé mohou mít ostré okraje.

Průběh hodiny:

- Otázky: Co bychom mohli zasadit do kelímků? Jak se správně staráme o zasetá semínka? Zkoušel doma někdo něco pěstovat? Jaký motiv kelímku by se hodil k jaru?
- Žáci si přinesli z domova vlastní kelímek od jogurtu. Doporučovala jsem čistě bílý, ale někteří donesli potištěné – měli více práce.
- Na paletku naneseeme temperové barvy, které budeme potřebovat a můžeme začít s natíráním kelímku. Až mám kelímek hotový, tak ho dám uschnout na topení a uklidím si svoje pracovní místo.
- Připravíme si pomůcky, které budeme potřebovat na dodělání.
- Když máme kelímek zaschlý, mohu na něj lepit další detaily.
- Nakonec naplníme kelímek zeminou a zasejeme osivo a lehce zalijeme.

Závěr hodiny: Kelímky jsme rozmístili na parapet. Někdo se držel přesně motivu jara, můžeme na obrázku vidět i králíčky s ušima, žluté kuřátko, ale také i pouze jarní motivy kelímků s kytičkami. Dala jsem žákům na výběr z pšenice, která bude vysoká nebo z řeřichy,

která se bude kudrnatit. Žáci vybírali podle toho, jaké chtějí mít 'vlasy' svých výrobků. Žáci byli nejvíce natěšeni, kdy už uvidí, jak jim to roste. Dokonce někdo ve třídě navrhl, že to budou jakési závody, komu poroste nejrychleji a komu nejvíce do výšky. Největší radost byla přijít po víkendu. Říkali jsme si, jak se správně starat o půdu, abychom ji zase moc nepřelili, ale aby nebyla moc suchá. Kdo se postaral o nejlepší podmínky své sazeničky, mohl hodně rychle pozorovat vzrůstající řeřichu a pšenici. Na matematice jsme pak měřili, jak vysoko nám naše sazeničky vyrostli. Stále se žáci dožadovali, kdy už si mohou vzít svůj výrobek domů. Myslím si, že to bylo velmi poučné pro žáky, zaujalo je to na více dní a stále se ke svým výrobkům vraceli a pak se o ně doma dále starali.

Inspirováno z: <https://primainspirace.cz/2021/03/14/privitejte-jaro-jiz-v-oknech-inspirace-na-krasne-dekorace-ktere-vyzdobi-vase/#.YE6DuEF85kQ>.pinterest

Obrázek č. 25 – Osivo 18. března 2022 (vlastní foto)

Obrázek č. 26 – Osivo 21. března 2022 (vlastní foto)

4.4.4 Velikonoční vajíčka

Ročník: 2. ročník

Vyučovací cíl: Žák si vyzkouší jednodušší verzi šití bez jehly.

Motivace: Využití jiné techniky, které doposud znali. I s takovým materiálem si můžeme tematicky vyzdobit okna.

Organizační formy: individualizovaná

Vyučovací metody: praktické, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: prvouka – vlastnosti bavlny a vajíčka, čtení - Velikonoce

Pokus a pozorování: Bavlnka se při práci třepí. Musíme s ní pracovat opatrně, aby se nám nezamotala, když ji odmotáváme.

Nástroje, nářadí, pomůcky: tužka, nůžky, děrovačka, jehla, razničky, lepidlo, šablona vajíčka (viz příloha č. 9), izolepa

Materiál: barevná čtvrtka a papír, vlnitý barevný papír, bavlna

Hodnocení: Bavlnka musí být provlečená v každé dírce ale ne vedle sebe.

Bezpečnost a hygiena: Bezpečná manipulace s nůžkami a čtvrtkou, když se snažíme vystříhnout střed vajíčka.

Průběh hodiny:

- Otázky: Jaké barvy můžeme volit na velikonoční vajíčka? Jaké razničky se hodí na velikonoční tematiku? Jaký je rozdíl mezi bavlnou a vlnou?
- Vybereme si jednu barevnou čtvrtku nebo vlnitý papír. Pokusíme se domluvit, abychom neměli stejné barvy.
- Podle šablony obkreslíme na čtvrtku a vystříhneme.
- S pomocí paní učitelky uděláme děrovačkou díry ve vystřiženém vajíčku.
- Naměříme si délku bavlnky podle připravené naměřené od paní učitelky.
- Provlečeme jednou dírkou a uděláme uzlík.
- Začínáme provlékat. Vždy musíme provlékat, kde jsme skončili – nahoře nebo dole.
- Nesmíme moc utahovat, aby se nám vajíčko nekroutilo.
- Když máme provlečené ve všech dírkách a došla nám bavlnka – uděláme uzlík.
- Vybereme si u paní učitelky barevný papír a razničku, kterou budeme chtít použít.
- Zkusíme si kytičku nebo zajíčka vyrazit, kdo nemá potřebnou sílu, pomůžeme mu.
- Vždy musíme mít dva stejné, abychom je k sobě slepili přes bavlnku.

Závěr hodiny: Na začátku hodiny jsme si vyjasnili rozdíl mezi bavlnou a vlnou. Někteří donesli vlnu a ostatní se s nimi dohadovali. Na pohled jednoduchý výrobek, ale opak je pravdou. Někteří svoje vajíčka dodělávali na další hodině pracovních činností. Vystříhnout střed vajíčka byl poněkud těžší, tak jsem podle potřeby žákům pomohla, s děrovačkou taktéž. Ale práce s novými pomůckami žáky velmi zajímá a baví. Někdo si může myslet, že odmotat příslušnou délku bavlnky je jednoduché, to by se ovšem do toho žáci nesměli zamotat. Některé bavlnky skončili zamotané v jeden velký uzel. Jemná motorika se zde ukázala jako veliký pomocník při odmotávání. Další zádrhel byl udělat uzlík v první dírce, postupně jsme se k tomu dopracovali všichni. Začala ta nejzábavnější část provlékání – ve třídě nastalo ticho! Žáci se soustředili na svoje výrobky, které nakonec vypadaly moc krásně. Někteří neposlechli, jak správně provlékat (příloha viz č. 10), ale i tak to úplně špatné nebylo. Někteří dokonce svoje bavlnky odmotávali, když si našli ve svém vajíčku chybu, pokud správně neprovlékli. Každý si v tomto výrobku našel slabší a silnější část, která ho bavila či nebavila. I přes všechna úskalí tohoto výrobku byli všichni nadšení a chtěli svoje výrobky hned domů. Padalo spoustu nápadů, kam bychom si vajíčko mohli doma pověsit – okna, dveře, nástěnka.

Přepřacováno z: <https://www.pinterest.com.au/pin/823384744383212865/>, Anna Valová

Obrázek č. 27 – Vajíčka (vlastní foto)

Obrázek č. 28 – Vajíčka (vlastní foto)

4.5 Léto

Na začátku školního roku jsme po prázdninách v létě přišli a zase před prázdninami létem končíme. Je to veselejší než když máme po prázdninách. Připravujeme se společně na toto roční období výrobky, které nás těší, baví a dokážou nás naladit na vlnu slunečného počasí, které nás s nějakým tím deštěm potká o prázdninách. V měsíci červen už můžeme chodit na vícero hodin ven při tělesné výchově nebo pracovních činnostech. Občas se s žáky vydáme i na výtvarnou výchovu malovat ven. Je to zpestření výuky, kterou každý ocení. Moc času nám do prázdnin nezbyvá a tak si vyzdobíme třídu tak, jak se nám líbí.

4.5.1 Vodní a cukrový meloun

Ročník: 5. ročník

Vyučovací cíl: Žáci si vytvoří oblíbený vodní meloun na parapet.

Motivace: Letní osvěžení v podobě melounu, podle toho jaký, kdo má rád.

Organizační formy: individuální

Vyučovací metody: praktické, názorně demonstrační, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: přírodověda – zelenina x ovoce, výtvarná výchova

Pokus a pozorování: Při nanesení hodně vody při používání vodových barev, čtvrtka je měkká jako papír. Proto s vodou šetříme, aby nám meloun na parapetu držel.

Nástroje, nářadí, pomůcky: tužka, nůžky, vodové barvy, štětec, ubrus, černý fix

Materiál: čtvrtka

Hodnocení: Identický tvar rozkrojeného melounu, aby nám držel na parapetu stát.

Bezpečnost a hygiena: Užívat pracovní podložku na lavicích. Udržovat pracovní místo v čistotě, abychom sebe i práci nezašpinili.

Průběh hodiny:

- Otázky: Je meloun ovoce nebo zelenina? Jaký může být meloun?
- Čtvrtku A4 si přehneme podélně na půl.
- Načrtneme si tužkou tvar melounu a sestříháme. Kdo chce mít v melounu kousnutí, vystříhne si zuby, které se zakousli do melounu.
- Na čtvrtku nanášíme vodové barvy, začínáme od zeleného kraje, až k červenému nebo žlutému středu.
- Nakonec po zaschnutí černým fixem namalujeme pecky, opět pouze, kdo chce a svůj meloun přehneme.

Závěr hodiny: V rozhovoru jsme zaslechli názory, že meloun je ovoce i zelenina, následně jsme si rozdíl vysvětlili. S melounem jsme si museli vyhrát, aby nám stál na parapetu. Líbila se nám rozmanitost melounů. Někdo měl světlé melouny, žáci říkali, že ještě nejsou zralé. Naopak někteří měli melouny až moc zralé. Někdo měl meloun s pečkami, někdo s málo a někdo úplně bez pecek. Někteří žáci mají radši žlutý meloun, proto se pustili do tvorby této barvy. Zajímavé bylo a díky za to, že se ve třídě našli všichni, kteří si na melounu pochutnají. Přece jenom bychom nechtěli mít ve třídě výzdobu, kterou nemáme rádi.

Inspirováno z: <https://www.promaminky.cz/kreativni-dilna/obrazky-pranicka-pohlednice-aj-266/melouny-4329>

Obrázek č. 29 – Melouny (vlastní foto)

Obrázek č. 30 – Melouny (vlastní foto)

4.5.2 Drhaná duha

Ročník: 5. ročník

Vyučovací cíl: Žáci si vyzkouší ruční práci, ze které lze udělat spoustu výrobků.

Motivace: Dozvědět se více o drhání, co z toho lze vyrobit a s minimálními pomůckami.

Organizační formy: skupinová (po 3–4 žácích)

Vyučovací metody: praktické, názorně demonstrační, slovní dialogické – rozhovor

Mezipředmětové vztahy: přírodověda – duha, výtvarná výchova – duha

Pokus a pozorování: Podle toho, jak budeme přizí na lano utahovat, tak se nám bude natahovat. Více utahování nám lano prodlouží.

Nástroje, nářadí, pomůcky: nůžky, tavná pistole, hřebínek

Materiál: macramé příze 3 mm a 5 mm, bavlněné lano

Hodnocení: Volba barev, které se k sobě hodí. Správné namotání, aby nebylo vidět lano.

Bezpečnost a hygiena: Užívat pracovní podložku na lavicích. Dávat pozor při manipulaci s tavnou pistolí, vždy pod dohledem učitele.

Průběh hodiny:

- Otázky: Slyšel někdy někdo slovo Macramé, neboli česky drhání? Co lze se vše z toho dá vyrobit? Nemáte doma někdo něco drhaného?
- Ve skupině si nastříháme tři stejně dlouhá lana.
- Společně si vybereme barevné trojkombinace nebo čtyřkombinace duh.
- Každý ze skupiny si vezme jednu vybranou barvu.
- Ve skupině se musíme dohodnout, jaká barva bude nahoře, jaká uprostřed a jaká dole.
- Uděláme tak 10 cm od začátku lana uzlík a začneme obmotávat barevnou přízí kolem dokola lana, pořád si kontrolujeme délku, aby barva duhy seděla k dalším barvám.
- Když máme hotovou délku, mělo by nám opět zbýt nějakých 10 cm od konce a uděláme uzlík. Rozčesáme konce lana hřebínkem.
- Přiložíme tři nebo čtyři barvy duhy k sobě a zastříhneme rozčesané konce lana tak, aby nám duhu zarovnaly. Připravíme si očko na zavěšení ze zbytku příze a můžeme slepit.
- Připravíme si tavnou pistolí, kterou přilepíme k sobě barvy duhy a necháme zaschnout.

Závěr hodiny: Na konci hodiny jsme nechali duhy na lavici a pověsili jsme je až druhý den, abychom měli jistotu, že se nerozlepí. Kdo měl hotovo, tak jsme si vyzkoušeli na zbytku příze

další základní uzlíky drhání bez lana. Žáci dostali větší přehled o tom, co by se z toho dalo vytvořit, například ubrus, dekorační záclony, náramek, přívěšek. Nakonec jsme si ukázali nějaké fotografie, co lze všechno z toho vyrobit, nejvíce zaujalo teepee, závěsné květináče nebo svatební brána. Žáci byli velmi spokojeni se svojí prací. Padl návrh zkusit někdy větší duhu z více barev. Myslím, že hodina byla velmi přínosná a žáky zabavila naplno.

Přepřacováno z: <https://tchiboblog.cz/duha-do-pokojicku-diy/>

Obrázek č. 31 – Drhaná duha (vlastní foto)

Obrázek č. 32 – Drhané duhy (vlastní foto)

5 Testování na ZŠ a reflexe

Testování námětů jsem prováděla na Základní škole v Hostouni, okres Domažlice, kde působím čtvrtým rokem jako učitelka na 1. stupni. Jsme malá, ale úplná škola s oběma stupni po jedné třídě, v každém ročníku máme nejvíce 15 žáků. Ve škole je okolo 110 žáků. Na prvním stupni, kde jsem testovala náměty od 2.–5. ročníku se pohybuje počet žáků od 9 do 12. Pracovní činnosti jsme měli v kmenových třídách, kde mají žáci všechny svoje věci, které na pracovní činnosti potřebují. Některé materiály a pomůcky si museli žáci přinést z domova, některé dostali ode mě. Jelikož je žáků málo, většina sedí sama v lavici. Při hodině pracovních činností je odměnou a změnou, když si žáci mohou sednout, jak a s kým chtějí. Některým nešikovným žákům to opravdu pomůže při některých pracích, jsou si jistější, když mají vedle sebe někoho, kdo jim třeba jen poradí nebo i trošku pomůže. Ve třídě jsem neměla žádného asistenta pedagoga, všechno jsme zvládali společně s žáky sami. Někdy je ale složité odhadnout čas, nevíme, jak to žákům půjde. Proto se někdy stalo, že jsme výrobky dodělávali na další hodině pracovních činností. Úklid v nižších ročnicích zabere také spoustu času z hodiny. Náměty jsme tvořili postupně ve školním roce podle ročního období a tradic, které se dokázaly přenést na výzdobu oken a parapetů. Tím jsme si propojili několik předmětů dohromady i s pracovními činnostmi. Z celého školního roku jsem měla dobrý pocit, když jsem se zpětně podívala na fotografie a vzpomínala, jak se u toho žáci bavili. Některé výrobky bych následně pozměnila nebo zvolila v jiném ročníku, ale výsledek pro všechny stál za to. Z každého jsme si vzali ponaučení, pro příští manipulaci s různými materiály a pomůckami a zdokonalili jsme své dovednosti v mnoha směrech.

Závěrečnou reflexi bych rozdělila po třídách. V každé třídě jsou jiní žáci, jiné složení a rozpoložení nápadů a dovedností.

Ve druhé třídě je 9 žáků, z toho pouze dvě holčičky. U každého výrobku každého baví něco jiného. Někdy se stane, že to opravdu baví jen kluky, někdy pouze holky. Při tvoření kukuřic na parapet bylo jasně vidět, že holky mají větší cit pro detail. Práce s jemnou motorikou je ve druhé třídě ještě někdy problém, ale myslím si, že jsme si vyzkoušeli u některých trpělivost a zručnost. Kluky jsem tímto výrobkem moc nezaujala. Když jsme tvořili kelímky a následně zasévali pšenici a řeřichu, musím říci, že zaujalo všechny žáky. Byla to taková netradiční práce, kterou si žáci procvičili nejen starání o osivo, ale i celý proces vysévání. Příště bych možná tento výrobek zvolila ve vyšších ročnicích a více si pohrála s úpravou kelímků. U velikonočních vajíček jsme si procvičili také zručnost, při které museli všichni žáci pozorně přemýšlet, jakou dírkou protáhnou bavlnku. Velmi zajímavé, jak si

každý našel svůj styl provlékání, ale nakonec všichni zdařile práci dokončili. Tento výrobek bych příště zkusila i v první třídě, ale šablony bych jim předpřipravila, s tím měli i žáci z druhé třídy problém. Například v páté třídě bych je nechala udělat šablonu bez děrovačky a vajíčko bychom jehlou a nití šili, místo provlékání. Skoro ani nechtěli vajíčky vyzdobit okna a chtěli si ho hned odnést domů.

Ve třetí třídě je 12 žáků ve stejném poměru holek a kluků. Třída je to na zorganizování trochu náročnější, ale při vhodném zvolení pracovního námětu je třída šikovná. V této třídě má paní učitelka nějakou část oken a parapetů vyzdobenou podle sebe, takže jsem s žáky volila tematicky letní a zimní vílu na okno. Siluetu jsem tedy vytvořila a na žácích bylo v létě připravit šaty z kytiček a v zimě šaty z vloček. Touto prací jsem chtěla třídní kolektiv také více donutit ke komunikaci, aby se navzájem dohodli na kompromisech, jak šaty společně poskládáme. Každý vytvořil svoji kytičku nebo vločku, ale umístit jsme ji museli společně, aby nám to vytvořilo krásný tvar šatů. Vyrobít kytičku podle šablony nebylo složité, dávali jsme si pozor na správnou práci s nůžkami. Při zimní víle už bylo práce s nůžkami více. Ne jenom, že si žáci museli správně složit papír na vločku, ale museli správně stříhat, aby se jim nerozpadla. Někteří jedinci už byli nešťastní, když se jim vločky stále rozpadaly. Když se najednou vločka povedla, žák měl obrovskou radost a motivaci do další vločky. Stalo se to několikrát, že se vločka rozpadla, důležité bylo najít chybu a ponaučit se z ní. Žáci museli proto být velmi bystrí, pečliví a stále přemýšlet o stříhu.

Ve čtvrté třídě mám 10 žáků. Pro mě je to třída, kde se mi pracuje nejlépe, protože jsem zde třídní učitelkou. Žáky znám od druhé třídy a vím, jací jsou. Podle toho se lépe vybírají pracovní náměty, samozřejmě vždy se také netrefíme nebo naopak naprosto zaujmeme něčím, u čeho bychom to nečekali. Víme, jak se žáci učí v jiných předmětech, proto vidím, že někteří neúspěšní žáci zažívají pocit největšího štěstí v takovém předmětu, ve kterém vynikají před ostatními. Největší ohlasy měly výrobky, které se tvořily přímo na okno – obtisky listů a tupování vloček. Žáci se velmi soustředili, aby na okno přenesli to, co bylo cílem. Práce byla v pohybu od stolu k oknům a žáci hodnotili tyto hodiny jako velmi zdařilé. Ke konci hodiny opět panoval úklid celou třídou. Při tvoření zimního města se v opracování dřeva našli kluci a ve zdobení domečků zase holky. Každá část zaujala někoho jiného, ale výsledná práce byla moc povedená. Tyto pracovní náměty vždy začínaly každý sám za sebe, ale konečná výzdoba se musela potkat se skupinovou formou. Žáci zde rozvíjeli komunikaci, při které si navzájem radili, pomáhali a diskutovali. Ve třídě mám tři leváky. Jsou vybaveni nůžkami pro leváky, ale i tak občas někteří použijí nůžky praváků. Podle obtížnosti a při

vyzkoušení pro lepší manipulaci s nůžkami vybírají ty vhodnější. Proto při vystřihování filigránových motýlků a tulipánů na nepravé vitráže se dost nadřeli a spíše potrápili. Líbilo se mi, jak práce s odpadovým materiálem u žáků vyvolala rozjímání a přemýšlení nad dalším takovým materiálem, který lze využít a nemusíme ho vždy vyhodit – plastové lahvičky, ruličky od toaletního papíru, spotřeba celé čtvrtky při výrobě podstavce na hlavu koně.

V páté třídě učím i informatiku, hudební výchovu, tak žáky poznávám i z jiných úhlů. Každý vyniká a baví ho něco jiného, proto i takové poznání žáků je dobré pro volbu pracovních námětů do hodin. Je to třída velmi klidná a tichá, občas mám problém s tím, že žáci nemají žádné dotazy, tak se jich ptám častěji, jestli všichni všemu rozumí a ví, co mají dělat. Pro pátý ročník jsem vybírala netradiční materiál, který se běžně nepoužívá. Proto jsem nakoupila barvy na sklo a udělali jsme si v páté třídě adventní kalendář, který se dá použít opakovaně. Většina barvy znala a někteří takové možnosti nemají pro to, aby si to mohli vyzkoušet. V této třídě převládá holčičí část, takže jsem byla i radši, nebyla jsem si jistá, jestli by to zaujalo více kluky. Všichni se práce zhostili výborně, ale přece jen bylo vidět, že si holky vzory ozdob zdobily nápaditěji a bavilo je to. Dále nás čekali melouny, při kterých se diskutovalo, jestli je to ovoce nebo zelenina, kdo má jaký rád. Příště bychom si mohli dávat větší pozor na dávání barev na čtvrtku, aby se tolik nekroutila a meloun stál. Tento výrobek by byl vhodný i do nižší třídy, nebylo zde nic úplně složitého a toto letní téma je vhodné i v jiných třídách. Drhaná duha ovšem na pátou třídu pasuje tak akorát. Zase jsem věděla, jaké třídy jsou na prvním stupni, ale nejdříve jsem to chtěla zkusit s nejstaršími a vyplatilo se. Práce to byla pro žáky úplně nová, takže zde panovalo soustředění na vysvětlování a následnou realizaci. Neříkám, že by to ve čtvrté třídě nezvládli, ale přece jenom bych si tuhle činnost nechala vždy do pátého ročníku. Žáky zaujal výsledek a příště by klidně zkusili jiné kombinace barev. Ohlasy na tuto činnost byly velmi pozitivní, práce ve skupinách je přínosná změna ve výuce, jen materiál je trochu dražší.

Závěr

Cílem této práce bylo žáky naučit propojit pracovní činnosti s tradicemi a vhodně si vyzdobit prostor oken a parapetů. Docílit jsme chtěli také příjemného prostředí, ve kterém žáci tráví spoustu času a rádi se do třídy vraceli. Zabývali jsme se společně celý rok s žáky 1. stupně základní školy s ročním obdobím a tradice, které jsou s nimi spojené. Jejich třída se jim velice líbila a byla obdivována několika žáky, ale i učiteli. Mnozí si výzdobu udělali i doma s rodiči, udržovali a předávali tradice a zvyky dál do svých rodin. Nejvíc úspěchu vždy sklídila práce s neobvyklým materiálem, který si žáci na okně nebo parapetu nedokázali představit. Do svých výrobků se snažili vnést nápaditost a svůj výrobek originálně obohatit. Musím říci, že žáci i já jsme se toho spoustu nového dozvěděli a některé znalosti osvěžili. Každý má své tradice a zvyky, které dodržuje ve svém kruhu nejbližších.

Přínosem pro všechny bylo vytvoření si příjemného prostředí, ve kterém se pohybujeme pět dnů v týdnu. Všimání si výzdoby kolem sebe, inspirovat a motivovat ostatní žáky ve škole do jejich spolupráce ve třídě nebo na chodbě.

V teoretické části se čtenář mohl dozvědět více o ročním období, co možná ještě nevěděl. Byly zde vybrané důležité informace tradic, které jsme mohli spojit poté s praktickou částí s motivy výrobků, které se vztahují k dané tradici. Dozvěděli jsme se propojení průřezových témat v Rámcově vzdělávacím plánu s pracovními činnostmi. Důležitá kapitola, kde jsme se dozvěděli význam výzdoby oken a parapetů pro žáky, ale i pro ostatní.

Praktická část byla zaměřená na 18 výrobků rozdělených do ročních období. Byly zde popsány cíle a motivace, které nám pomáhají v hodinách a průběh hodiny, jak daný výrobek zhotovit a udělat si tak tematickou výzdobu. Zde už jsme vypožorovali mnoho rozdílů, které se v naší malé vesnici liší v tradicích, přesto kořeny tradic a zvyků zůstávají stejné.

Kvůli pandemické situaci v posledních dvou letech se žáci měli menší možnost setkávat s tradicemi a zvyky, jelikož školy byly nějakou dobu zavřené a vše okolo také. Proto jsme si společně osvěžili paměť touto celoroční výzdobou, která v nás opět vzbudila pocit štěstí a znovuoobnovení kulturního života.

Resumé

Tato diplomová práce prezentuje výzdobu oken a parapetů. S žáky se soustředíme při pracovních činnostech na propojení výrobků s ročním obdobím a tradicemi. Diplomová práce je členěná na dvě části. V teoretické části se dozvíme o tradicích v ročním období, obsahuje i propojení pracovních činností s RVP a významem výzdoby oken a parapetů. V praktické části najdeme výrobky žáků, které tematicky zdobí jejich třídy.

Cílem bylo naučit žáky propojit zvyky a tradice v daném ročním období pomocí výzdoby oken a parapetů. Z práce a poznatků našich žáků jsem zjistila, že některé tradice a zvyky se v rodinách už skoro nedodrží. Žáci mají rádi vyzdobené prostředí sami sebou. Lépe si tak uvědomí a propojí smysl a důležitost s danou tradicí a zvykem. Dokázali jsme si, že na výzdobu oken a parapetů můžeme využít spoustu materiálů.

Resume

This diploma thesis presents the decoration of windows and window sills. Pupils and I concentrate on work activities to connect products with the seasons and traditions. Thesis is divided into two parts. In the theoretical part we learn about the traditions of the season, it also contains connection of work activities with FEP (Framework educational plan) and the importance of decoration of windows and window sills. In the practical part we find students' products that thematically decorate their classes.

The aim was to teach pupils to connect customs and traditions at a certain time of year with the help of window and window sill decorations. As a result of the work with our students, I found out that some traditions and customs are almost no longer observed in families. However pupils like to decorate the environment by themselves. They are more aware and connected to the meaning and importance of the traditions and customs. We managed to use a lot of materials to decorate windows and window sills.

Seznam pramenů a literatury

Adventní kalendář. Oskarek.cz, [online]. Brno, 2020. Oskárek. [cit. 2022-02-02] Dostupné z: https://www.oskarek.cz/blog/prispevek/adventni-kalendar-historie-a-puvod?page_type=post

Bílé Vánoce. Irozhlas.cz [online]. Praha, 2021. Irozhlas. [cit. 2022-04-09] Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/spolecnost/meteorolog-bile-vanoce-snih-mytus-pocasi_2112131126_vis

BESTAJOVSKÝ, Martin. *Lidové obyčeje a nápady pro šikovné ruce Léto*. Brno: Computer Press, 2004a. ISBN 80-251-0315-3.

BESTAJOVSKÝ, Martin. *Lidové obyčeje a nápady pro šikovné ruce Podzim*. Brno: Computer Press, 2004b. ISBN 80-251-0415-X.

BESTAJOVSKÝ, Martin. *Lidové obyčeje a nápady pro šikovné ruce Zima*. Brno: Computer Press, 2004c. ISBN 80-251-0476-1.

Cukráři mají napilno. Plzensky.denik.cz, [online]. Plzeň, 2014. Plzeňský deník. [cit. 2022-04-09] Dostupné z: https://plzensky.denik.cz/zpravy_region/cukrari-maji-napilno-stale-vice-lidi-vanocni-pecivo-kupuje-20141208.html

HRBÁČKOVÁ, Markéta. *Průsvitné obrázky a hvězdy na okna*. Praha: Grada Publishing, 2019. *Šikovné ruce* (Grada). ISBN 978-80-271-2487-9.

Kalendar365.cz. *Roční období – kdy začíná jaro, léto, podzim, zima* [online]. 2014 [cit. 2022-04-09]. Dostupné z: <https://kalendar365.cz/prakticke-informace/kdy-zacina-jaro-letopodzim-zima/>

Léto. Kdybude.cz, [online]. Praha, 2021. Kdy bude. [cit. 2022-04-09] Dostupné z: <https://www.kdybude.cz/udalosti/leto>

PEDEVILLA, Pia. *Kouzelné filigrány do oken*. Ostrava: Anagram, 2010. Topp. ISBN 978-80-7342-187-8.

PIAGET, Jean, INHELDER, Bärbel. *Psychologie dítěte*. Přeložila Eva VYSKOČILOVÁ. Praha: Portál, 1997. ISBN 80-7178-608-X.

Radiožurnál. Rozhlas.cz, [online]. Praha, 2022. Rozhlas. [cit. 2022-04-08] Dostupné z: <https://radiozurnal.rozhlas.cz/prvni-jarni-den-20-nebo-21-brezna-6224343>

Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. [online]. Praha: MŠMT, 2021. [cit. 2022-02-02]. Dostupné z: https://www.nuv.cz/file/4983_1_1/download/

ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. *Adventní čas*. Olomouc: Rubico, 2005a. ISBN 80-7346-050-5.

ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. *Jaro*. Olomouc: Rubico, 2007. ISBN 978-80-7346-074-7.

ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. *Léto a podzim*. Olomouc: Rubico, 2006. ISBN 80-7346-066-1.

ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. *Vánoce*. Olomouc: Rubico, 2004a. ISBN 80-7346-041-6.

ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. *Velikonoce*. Olomouc: Rubico, 2004b. ISBN 80-7346-018-1.

ŠOTTNEROVÁ, Dagmar. *Zima*. Olomouc: Rubico, 2005b. ISBN 80-7346-059-9.

TAGHOLMOVÁ, Sally. *Čtvero ročních období pro školáky i předškoláky*. Praha: Svojtka & Co., 2003. ISBN 80-7237-672-1.

Seznam obrázků

Obrázek č. 1 – Letní víla

Obrázek č. 2 – Letní víla

Obrázek č. 3 – Kukuřice

Obrázek č. 4 – Draci z přírodnin

Obrázek č. 5 – Drak z přírodnin

Obrázek č. 6 – Obtisk listů

Obrázek č. 7 – Duchové

Obrázek č. 8 – Duchové

Obrázek č. 9 – Koně sv. Martina

Obrázek č. 10 – Koně sv. Martina

Obrázek č. 11 – Zimní víla

Obrázek č. 12 – Adventní kalendář 10. prosince

Obrázek č. 13 – Adventní kalendář 20. prosince

Obrázek č. 14 – Vločky

Obrázek č. 15 – Vločka

Obrázek č. 16 – Čert, Mikuláš a anděl – bez svíčky

Obrázek č. 17 – Čert, Mikuláš a anděl – osvětlené svíčkou

Obrázek č. 18 – Městečko Hostouňov

Obrázek č. 19 – Domečky

Obrázek č. 20 – Sněhuláci

Obrázek č. 21 – Sněhuláci

Obrázek č. 22 – Tulipány

Obrázek č. 23 – Tulipány

Obrázek č. 24 – Motýlci

Obrázek č. 25 – Osivo 18. března 2022

Obrázek č. 26 – Osivo 21. března 2022

Obrázek č. 27 – Vajíčka

Obrázek č. 28 – Vajíčka

Obrázek č. 29 – Melouny

Obrázek č. 30 – Melouny

Obrázek č. 31 – Drhaná duha

Obrázek č. 32 – Drhané duhy

Seznam příloh

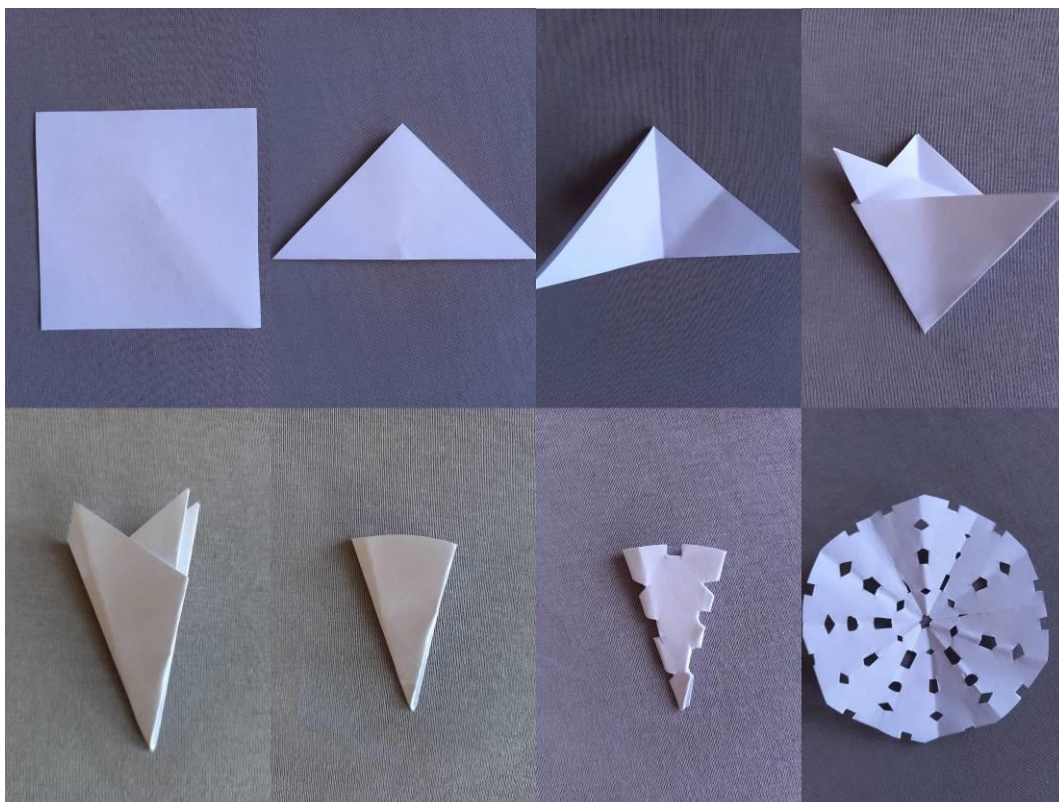
Příloha č. 1 (vlastní foto)

Příloha č. 2 (vlastní foto)

Příloha č. 3 (vlastní foto)

Příloha č. 4 (vlastní foto)

Příloha č. 5 (vlastní foto)

Příloha č. 6 (vlastní foto)

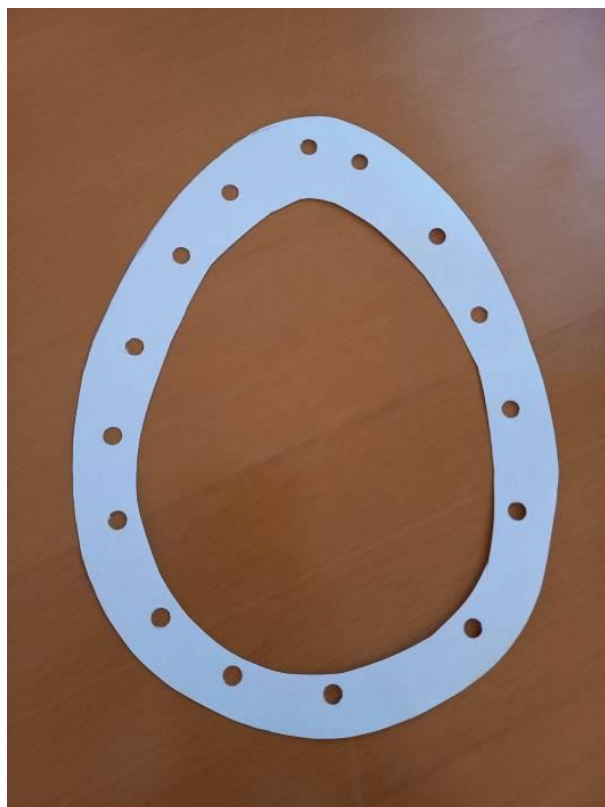
Příloha č. 7 (vlastní foto)

Příloha č. 8 (vlastní foto)

Příloha č. 9 (vlastní foto)

Příloha č. 10 (vlastní foto)

